

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نیرو

طرح احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی

دستورالعمل دوم :

اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی

معاونت امور آب و آبفا

دفتر نظام‌های بهره‌برداری و حفاظت آب و آبفا

تیرماه ۱۳۹۴

طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی

دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی

مقام تصویب کننده: وزیر نیرو

دریافت کنندگان سند برای اجرا:

- معاونت امور آب و آبفای وزارت نیرو
- شرکت مدیریت منابع آب
- شرکت های آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان
- دفتر نظام های بهره برداری و حفاظت آب و آبفا
- دفتر فناوری اطلاعات وزارت نیرو

• فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱	مقدمه
۲	تعاریف
۳	اهداف، راهبردها و متدولوژی
۷	محدوده اجرا
۷	مسئولیت اجرا
۷	الزامات قانونی حفاظت و مدیریت منابع آب
۸	ساختار و برنامه های ملی
۹	مکانیسم و ساختار سیاست گذاری و راهبری استانی
۱۱	برنامه های استانی
۱۳	کارکردها و معیارهای انتخاب مشاوران استانی
۱۴	بستر سازی برای اجرای پروژه اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
۱۷	توضیحات تکمیلی در باب برنامه های استانی

فهرست اشکال، جداول و نمودارها

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۴	شکل ۱: ماتریس سه بعدی فرهنگ سازی MAC
۱۰	نمودار ۱: سازمان کار پروژه اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی طرح احیاء و تعادل بخشی
۱۵	نمودار ۲: نمای شماتیک مراحل و گام های تفصیلی بسترسازی برای اجرای پروژه اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی در استان ها
۱۶	جدول ۱: فعالیتهای، مراحل و برنامه زمانی اجرای پروژه

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی
تاریخ صدور:	
شماره بازنگری:	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ بازنگری:	

مقدمه

چالش های مختلفی که در زمینه آب های زیرزمینی گسترش یافته است موجب گردیده تا طرح ((احیاء و تعادل بخشی آب های زیرزمینی)) که در سال گذشته (۱۳۹۳) به تصویب رسیده است؛ به عنوان اولویت اصلی وزارت نیرو در حوزه آب در سال جاری دنبال گردد. در این طرح، زیر پروژه ها و اقدامات متعددی تعریف گردیده است. به سرانجام رسیدن این اقدامات مستلزم سرمایه و زیربنای فرهنگی- اجتماعی مناسب است تا اولاً هزینه اقدامات فیزیکی را کاهش دهد، ثانیاً مشارکت بدنه جامعه را در این اقدامات فراهم آورد و در نهایت با سازماندهی گروه های مردمی (به طور عام) و بهره برداران (به طور خاص) تضمین پایداری تعادل این منابع در درازمدت فراهم آید.

این هدف از طریق تعریف برنامه های اصولی و نظام مند آموزش، اطلاع رسانی و فرهنگ سازی حاصل می گردد و بر همین اساس، شورای سیاستگذاری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی در وزارت نیرو و متعاقباً شورای راهبری سیاستهای مآخوذه در شرکت مدیریت منابع آب ایران، درصد است تا چارچوب، دستورالعمل و فرایندهای جامع مربوطه را تدوین نموده و با بهره گیری از مشاور ملی اطلاع رسانی و آگاهی بخشی، در کنار دنبال کردن امور متمرکز ستادی (مشمول بر اطلاع رسانی و آموزش از طریق رسانه های ملی، ارتباط گیری با نخبگان و ...)، راهبری این اقدامات در استان ها را پایش و ارزیابی نماید همچنین پیش بینی گردیده است تا استان ها بر اساس پتانسیل ها و مقتضیات استانی برای انجام برنامه ها اقدام به تعریف نیروی کارشناسی و یا عقد قرارداد با مشاور بنمایند.

از آن جا که با ابلاغ اعتبارات این طرح به استان ها، مدیران آب هر استان درصدد برنامه ریزی برای اجرای موثر طرح می باشند، چارچوب و دستورالعمل کلان تشکیل کارگروه اطلاع رسانی و فرهنگ سازی در شرکت های آب منطقه ای استانی و کلیات برنامه های در دستور کار، به نحو مندرج در این دستورالعمل تنظیم گردیده است.

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۱- تعاریف

پروژه اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی: یکی از زیر پروژه های طرح "احیاء و تعادل بخشی آب های زیرزمینی" که هدف آن ارتقاء آگاه های عمومی و فراهم آوردن بستر و سرمایه اجتماعی مناسب برای طرح است.

شورای سیاستگذاری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی: بالاترین مرجع تصمیم گیری و سیاستگذاری است که در معاونت آب و آبفا تشکیل شده و متشکل از مدیر دفتر نظام های بهره برداری آب و آبفا، نماینده روابط عمومی وزارت نیرو، یک نفر از اساتید دانشگاه، مدیر دفتر حفاظت و بهره برداری و مدیر کل روابط عمومی و امور بین الملل شرکت مدیریت منابع آب ایران و نماینده ای از رسانه با حضور مشاور ملی می باشد.

مشاور ملی اطلاع رسانی و آگاهی بخشی: شخصیتی حقوقی که مطالعات و تعریف برنامه های ستادی، هماهنگی و یکپارچه سازی اقدامات استانی و نظارت عالی به این برنامه ها را برعهده داشته و گزارشات لازم را به شورای راهبری سیاستگذاری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی ارائه می نماید.

شورای راهبری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی: این شورا در شرکت مدیریت منابع آب ایران با حضور اعضا شورای طرح تعادل بخشی به منظور راهبری تصمیمات و سیاست های اخذ شده توسط شورای سیاستگذاری و ابلاغ و راهبری اجرای این سیاستها در استان ها تشکیل جلسه خواهد داد.

کارگروه استانی اطلاع رسانی و آگاهی بخشی: کارگروهی که به منظور برنامه ریزی، سیاستگذاری، نظارت و ارزیابی اقدامات طرح در شرکت آب منطقه ای هر استان (و یا سازمان آب و برق) تشکیل گردیده و متشکل از معاون حفاظت و بهره برداری (رئیس)، مدیر روابط عمومی (دبیر)، مجری طرح احیا و تعادل بخشی و تیم مشاور استانی (در صورت انتخاب و عقد قرارداد) و اعضای مدعو: نماینده ای از دانشگاه و نماینده ای از رسانه و سایر صاحب نظران متناسب با موضوع جلسات می باشد.

برنامه ها و اقدامات ستادی: اقدامات و فعالیت هایی که به طور ملی و ستادی با راهبری شورای سیاستگذاری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی و مشاور ملی، تعریف و اجرایی می گردد.

برنامه ها و اقدامات استانی: اقدامات و فعالیت هایی که در هر یک از استان های کشور با راهبری شورای سیاست گذاری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی و متعاقباً "کارگروه استانی اطلاع رسانی و آگاهی بخشی و مشاور استانی، تعریف و اجرایی می گردد.

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۲- اهداف، راهبردها و روش شناسی

۱-۲ اهداف:

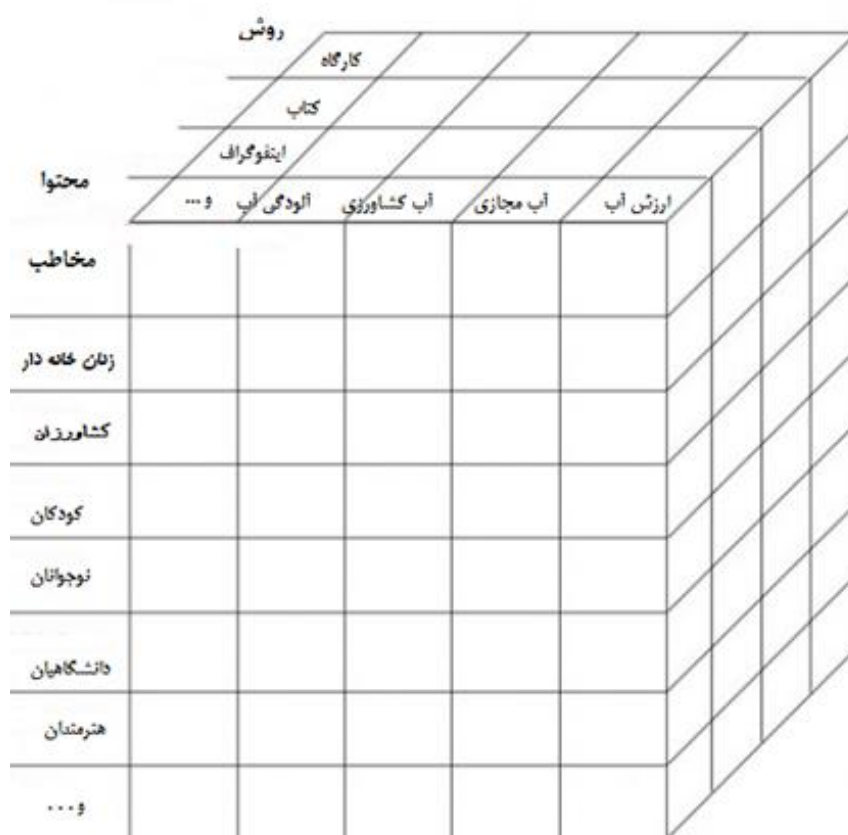
هدف غایی برنامه های آموزش، اطلاع رسانی، فرهنگ سازی و ظرفیت سازی؛ فراهم آوردن بستر و سرمایه اجتماعی و سازماندهی و سمت و سو دادن به آن به منظور اصلاح روند مصرف و بازگرداندن تعادل به آب های زیرزمینی و تضمین پایداری آن می باشد. این مهم را در قالب اهداف پنج گانه زیر می توان تشریح نمود:

- ✓ ارتقاء آگاهی کلیه بهره برداران منابع آب بویژه بهره برداران بخش کشاورزی
- ✓ ایجاد و توسعه بستر اجتماعی برای اقدامات سلبی حفاظتی در مقابل تخلفات آبی نظیر برداشت از چاه های غیر مجاز
- ✓ ایجاد آمادگی در مدیران ارشد، میانی و عملیاتی و کارشناسان مرتبط در بدنه آب کشور برای رویکرد و اقدامات غیرسازه ای در حوزه احیاء و تعادل بخشی (در مقابل نگاه صرفا سازه ای حاکم و مالوف)
- ✓ انتشار و گسترش اطلاعات مربوط به وضعیت منابع آب زیرزمینی و چالش های بخش آب کشور
- ✓ دانش افزایی، ایجاد حساسیت و یادگیری رفتار صحیح مناسب در عموم مردم با تاکید بر نخبگان و اثرگذاران جامعه در رابطه با آب در قالب توسعه ماتریس سه بعدی فرهنگ سازی MAC (محتوا، مخاطب و روش)
- ✓ فراهم آوردن بستر و سرمایه اجتماعی و انسانی لازم برای شکل گیری، نهادینه شدن و کاراشدن تشکل های مردمی (آب بران و انجمن ها) جهت واگذاری امور تصدی گری

۲-۲ راهبردها:

- برای دست یابی به اهداف فوق الذکر، راهبردهای زیر در دستور کار قرار می گیرد:
- ✓ آموزش مدیران و کارشناسان بدنه گسترده آب کشور جهت آشنایی ایشان با پارادایم مدیریت غیر سازه ای آب و اقدامات و الزامات آن
  - ✓ اطلاع رسانی نسبت به وضعیت موجود و چالش های بخش آب به عموم مردم (با بستر مناسبی از تعامل با رسانه های جمعی و فضاهای تبلیغاتی)
  - ✓ بسترسازی اجتماعی اقدامات سلبی و حفاظتی
  - ✓ فرهنگ سازی در میان عموم مردم با تاکید بر نخبگان و خواص (آگاهی، حساسیت، رفتار)
  - ✓ ظرفیت سازی برای شکل گیری، نهادینه شدن و کاراشدن تشکل های مردمی (آب بران و انجمن ها) به عنوان خروجی قابل اتکا در درازمدت (نهاد آب) برای تضمین پایداری تعادل منابع آب

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

شکل ۱: ماتریس سه بعدی فرهنگ سازی MAC

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۳-۲ روش شناسی

برای دست یابی به اهداف پنج گانه تبیین شده فوق از طریق راهبردهای کلان (آموزش، اطلاع رسانی، فرهنگ سازی و ظرفیت سازی) متد ذیل دنبال می گردد:

گام ها	راهبرد
تعریف ابعاد غیرسازه ای مورد نیاز طرح در قالب هسته های پیام- اجرا میان رشته ای و با بهره گیری از تجارب بین المللی تعریف اقلام انتشاراتی و کارگاه های آموزشی با بهره گیری از ظرفیت هایی نظیر کمیسیون ملی یونسکو ارزیابی از اثربخشی و برنامه ریزی دوره های تکمیلی	آموزش و آشناسازی مدیران و کارشناسان حوزه آب
بعد ملی: *برگزاری نشست با صدا و سیما *تشکیل کمیته مشترک برای تنظیم محتوا و اطلاعات *برگزاری دوره سراسری آموزش رسانه ها در نقش همکار برای توسعه پایدار منابع آب براساس دستورالعمل یونسکو بعد استانی: *تنظیم مدل استاندارد شورای راهبردی اطلاع رسانی و ارتباط با استان ها براساس الگوهای جهانی و تجربیات کمیته های طرح تعادل بخشی سابق *تشکیل شورای راهبردی اطلاع رسانی و ارتباط با رسانه ها با مدل استاندارد *ارزیابی اثربخشی شوراها در پایان سال نخست و برنامه تعمیم و توسعه	اطلاع رسانی وضعیت موجود و چالش های بخش آب به عموم مردم
تنظیم محتوای چرایی و منافع برخوردهای حفاظتی (در قالب اینفوگرافی، اینفو کلیپ، بروشور و کتاب) ارتباط گیری با شورای اسلامی روستاهای مورد نظر عملیات و تشکیل جلسات تعامل و گفتگو نصب و انتشار اقلام اطلاع رسانی آماده شده با هماهنگی شوراهای اسلامی در میان روستائیان	بسترسازی اجتماعی برای برخوردهای سلبی و حفاظتی

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

<p>ترسیم مدل ماتریس سه بعدی فرهنگ سازی (محتوا، مخاطب، روش) اولویت بندی و انتخاب ۵ دسته مخاطب برای سال نخست تنظیم نظام های آموزش و مشارکت هر یک از مخاطبان و نحوه ارزیابی اثربخشی (در قالب شیوه نامه)</p> <p>برگزاری کارگاه سراسری ویژه مدیران عامل و اعضای دست اندرکار طرح در استان ها جهت آمادگی برای اجرای طرح</p> <p>تشکیل کمیته ملی نظارت و راهبری سراسری پروژه در ستاد (شورای اطلاع رسانی و آگاهی بخشی مستقر در وزارت نیرو و دبیرخانه مستقر در روابط عمومی و امور بین الملل شرکت مدیریت منابع آب ایران</p> <p>راهبری طرح در استان ها و گزارش ماهیانه به دبیرخانه شورای اطلاع رسانی و آگاهی بخشی</p> <p>ارزیابی اثربخشی و برنامه توسعه و گسترش در چارچوب ماتریس</p>	<p>فرهنگ سازی با تاکید بر عموم مردم و خواص</p>
<p>انتخاب ۵ محدوده مطالعاتی ویژه نظیر دشت مشهد برای اجرای ظرفیت سازی تشکل ها و ساختار مردمی نهاد آب</p> <p>تنظیم شیوه نامه و چارچوب عمل سه ساله تشکیل، توانمندسازی، دخالت دادن در مدیریت و در نهایت واگذاری امور تصدی گری براساس مدل آنالیز کنشگران و مدیریت مشارکتی از کلیه محدوده های مطالعاتی کشور</p> <p>جمع بندی میان دوره و پایان دوره بازخوردها و تنظیم برنامه توسعه</p>	<p>ظرفیت سازی برای شکل گیری و نهادینه شدن و کارا شدن تشکل های مردمی</p>

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی
تاریخ صدور:	
شماره بازنگری:	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ بازنگری:	

۳- محدوده اجرا

گستره کاربرد این دستورالعمل در وزارت نیرو، مشاور ملی اطلاع رسانی و آگاهی بخشی، شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران، شرکت‌های سهامی آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان و مشاوران استانی پروژه می‌باشد.

۴- مسئولیت اجرا

مسئولیت اجرای این دستورالعمل در: شرکت مدیریت منابع آب ایران و شرکت‌های آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان بر عهده مدیران عامل است.
مسئولیت نظارت عالیه بر حسن اجرای این دستورالعمل در وزارت نیرو با معاون امور آب و آبفا و یا مدیرکل دفتر نظام‌های بهره‌برداری و حفاظت آب و آبفا به عنوان نماینده ایشان، خواهد بود.

۵- الزامات قانونی حفاظت و مدیریت منابع آب

از جمله مهمترین قوانین و مقررات موجود در زمینه حفاظت از منابع آب کشوری توان به اسناد زیر اشاره نمود:

سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران در بخش آب تنفیذی مقام معظم رهبری

سیاست‌های کلی برنامه پنجم ابلاغی مقام معظم رهبری (بند ۲۶)

ماده ۲۶ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (شماره ۱۰۹۹۸۶ مورخ ۱۳۸۹/۵/۲۴)

مواد ۳، ۲۱، ۴ و ۴۵ قانون توزیع عادلانه آب

مواد بند (ب) ۱۴۰، بند (الف) ۱۴۱، بند (ب) ۱۴۲، بند (ب) و (ه) ۱۴۳ قانون برنامه پنجم توسعه

ضوابط ایجاد تعادل بین منابع و مصارف آب (مصوب ۲۰/۵/۸۷ هیئت وزیران)

مصوبات پانزدهمین جلسه شورای عالی آب مورخ ۸۷/۵/۲۰

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۶- ساختار و برنامه های ملی

سیاستگذاری ملی پروژه ((اطلاع رسانی، آموزش، فرهنگ سازی و ظرفیت سازی)) طرح احیاء و تعادل بخشی آب های زیرزمینی، مطابق تعاریف (بخش ۱) توسط "شورای سیاستگذاری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی" مستقر در دفتر نظام های بهره برداری و حفاظت آب و آبفای وزارت نیرو و راهبری اجرایی و ابلاغ آن به استانها توسط "شورای راهبری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی" مستقر در شرکت مدیریت منابع آب ایران دنبال خواهد شد. کارکردهای شورای سیاستگذاری، بشرح زیر می باشد:

۶-۱ سطح نخست: برنامه ریزی و اجرای اقدامات متمرکز ستادی شامل سه برنامه زیر

برنامه اول: تهیه چارچوب کلان و ساختار راهبری طرح در شرکت های آب منطقه استانی (کارگروه فرهنگ سازی و اطلاع رسانی) و برنامه ریزی و اجرای سه کارگاه یک روزه آموزش مدیران و کارشناسان حوزه معاونت حفاظت و بهره برداری شرکت های آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان و تنظیم و چاپ اقلام انتشاراتی مرتبط

برنامه دوم: ارتباط گیری و همکاری با صدا و سیمای ملی به طور گسترده جهت اطلاع رسانی، آموزش، فرهنگ سازی و ظرفیت سازی در سطح جامعه

برنامه سوم: آموزش و درگیر کردن مدیران و اصحاب رسانه های مکتوب و مجازی ملی و برنامه ریزی انتشارات رسانه ای جهت تبیین اهداف طرح و احیاء تعادل بخشی دشت های کشور و همکاری افراد مذکور برای آگاه سازی افکار عمومی

۶-۲ سطح دوم: تنظیم دستورالعمل های اقدامات استانی جهت هماهنگی شرکت های آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان در پیشبرد و اجرای پروژه اطلاع رسانی و فرهنگ سازی

۶-۳ سطح سوم: ارزیابی و نظارت بر اقدامات استانی شرکت های آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان توسط مشاور ملی پروژه براساس چک لیست های استخراج شده از دستورالعمل های مندرج در بند ۶-۲

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۷- مکانیسم و ساختار کارگروه استانی اطلاع رسانی و آگاهی بخشی

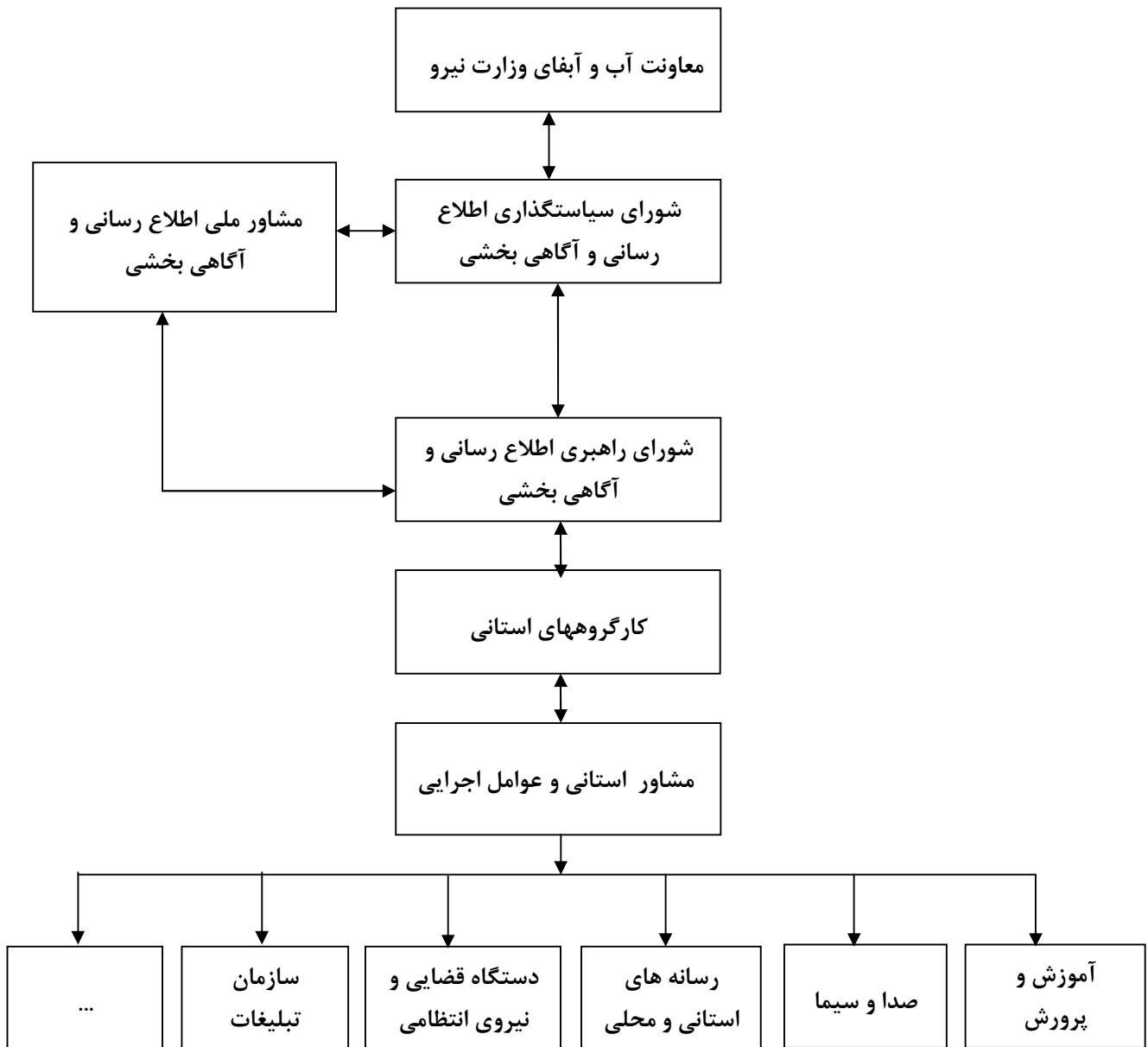
مطابق تعاریف ارائه شده در (بخش ۱) به منظور اجرا و پیاده سازی اقدامات ابلاغی طرح توسط شورای سیاستگذاری اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی، در هر استان، کارگروهی متشکل از معاون حفاظت و بهره برداری (رئیس)، مدیر روابط عمومی (دبیر)، مجری طرح احیا و تعادل بخشی، استاد دانشگاه و نماینده رسانه و تیم مشاور استانی (پس از انتخاب و عقد قرارداد مشاور استانی) به عنوان اعضای ثابت و اعضای مدعو متناسب با موضوع جلسات و برنامه ها تشکیل می گردد. لازم است تا در تیم مشاور استانی صاحب نظران بومی در حوزه های مرتبط از قبیل جامعه شناسی، رسانه و ارتباطات و مشارکت های مردمی حضور داشته و پس از معرفی به دبیر کارگروه در جلسات حضور مستمر بهم رسانند. حسب پیشبرد برنامه های در دستور کار و یا به صورت دوره ای حضور اعضا مدعو در جلسات مفید فایده خواهد بود. این دسته از مدعوین می توانند مشتمل بر گروههای زیر باشند:

- نمایندگانی از معاونت های طرح و توسعه، برنامه ریزی و بهبود و مدیریت، امورهای آب، مشاور مدیر عامل در امور زنان یا سایر بخش های شرکت
- اساتید و صاحب نظرانی از دانشگاه بویژه در حوزه جامعه شناسی، رسانه و ارتباطات، مشارکت های مردمی و ترویج
- نمایندگانی از سازمان های مردم نهاد محیط زیست، تشکل های کشاورزی (مانند خانه کشاورز)
- نمایندگانی از پیمانکاران و مشاوران سایر پروژه های طرح احیاء و تعادل بخشی

حسب سیاستگذاری های کلان کشور در راستای برون سپاری و افزایش بهره وری و با هدف نگاه پروژه محور و اصولی به اقدامات آموزش و فرهنگ سازی، ترجیحاً؛ شرکت یا موسسه مرتبط و صاحب تجربه ای به عنوان مشاور انتخاب گردد. تبصره: با عنایت به لزوم مشارکت در تصمیم سازی و تصمیم گیری در زمینه تعادل بخشی آب های زیرزمینی و با توجه به بزرگترین مصرف کننده آب (بخش کشاورزی) شایسته است از سازمان های مردم نهاد مربوطه (مانند خانه کشاورز، انجمن های صنفی کشاورزی و ...) حتما حضور موثر و مستمر در جلسات وجود داشته باشد. ارسال گزارش جلسات برگزار شده به صورت دو ماهانه برای شورای راهبردی طرح جهت ارزیابی پیشبرد مباحث و ارائه مشاوره های تسهیل گرانه از سوی مشاور ملی مورد نظر می باشد.

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی
تاریخ صدور:	
شماره بازنگری:	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ بازنگری:	

باتوجه به مطالب فوق، سازمان کار در نمودار شماره ۱ نشان داده شده است.

نمودار ۱: سازمان کار پروژه اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی طرح احیاء و تعادل بخشی

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۸- برنامه های استانی:

برنامه های استانی که توسط کارگروه استانی و مشاور استانی با شرح خدمات پیوست انجام خواهد شد، شامل دو برنامه (مطالعاتی و زیرساختی) و (اجرایی- میدانی) خواهد بود.

۸-۱ برنامه های مطالعاتی و زیرساختی

برنامه های مطالعاتی و زیر ساختی به عنوان بستر ساز و زمینه ساز تعریف و راهبری اصولی برنامه های آموزش، اطلاع رسانی، فرهنگ سازی و ظرفیت سازی و پدید آورنده ظرفیت ارزیابی و ارزشیابی نتایج اجرای طرح در استان ها تعریف گردیده اند. این فرآیند معادل فازهای صفر و یک پروژه های مهندسی به منظور مطالعات و جمع آوری اسناد و داده های معرف شرایط و پشته های گام های بعد خواهد بود. در صورت انجام مطالعات و پژوهش های مشابه در استان، از منابع موجود بهره گیری خواهد شد. این مطالعات توسط مشاور استانی انتخاب شده، با شرح خدمات و روش شناسی که توسط مشاور ملی تهیه و تدوین خواهد شد، انجام می گردد. شرح خدمات مشاور مذکور شامل برنامه های زیر خواهد بود:

برنامه اول: طرح پایش افکار و تعیین میزان آگاهی و حساسیت گروه های اجتماعی مختلف بویژه بهره برداران در حوزه مباحث آب متناسب با محورهای طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی و با تاکید بر جایگاه و ارزش اقتصادی واقعی آب

برنامه دوم: آنالیز کنشگران (ذینفعان و ذیمدخلان) استانی و حمایت از شکل گیری سازمانهای مردم نهاد و گروه های ترویج فرهنگ مصرف بهینه آب بویژه در بخش کشاورزی و تهیه دستورالعمل توانمندسازی پایدار این تشکل ها

برنامه سوم: استخراج چارچوب اجتماعی آب استان (Hydro-Social) (شامل توصیف آماری جمعیت، آداب، رسوم، فرهنگ، نحوه تعامل اجتماعی و ...) و گردآوری و تطبیق بومی تجارب جهانی بویژه کشورهای مشابه با شرایط استان در زمینه مدیریت مصرف و تعادل بخشی آب های زیرزمینی از طریق ارتقاء آگاهی و ظرفیت سازی

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۸-۲- برنامه های اجرایی- میدانی

بر اساس سه پارامتر مخاطب، محتوا و ابزار اطلاع رسانی و آموزش (شکل شماره ۱) و ناظر به راهبرد ظرفیت سازی برای مشارکت و حضور کنشگران اصلی و گروههای مختلف مردمی، هفت دسته برنامه در شورای سیاستگذاری طرح به شرح زیر تهیه و مورد تصویب گردیده است که شیوه نامه اجرای هر یک از آنها به طور مستقل از طریق شورای راهبری در اختیار استان ها قرار خواهد گرفت. اولویت پرداخت به این برنامه ها، همچنین تعریف برنامه های تکمیلی و موازی توسط کارگروه استانی مورد بحث و تصمیم گیری قرار خواهد گرفت.

برنامه اول: آموزش و ارتباط گیری با بهره برداران منابع آب از طریق برگزاری نشست های شهرستانی با بهره گیری از ظرفیت شوراهای اسلامی روستاها در راستای تنویر افکار و بسترسازی اجتماعی برای برخوردهای سلبی و حفاظتی

برنامه دوم: طرح آموزش و ارتباط گیری با نخبگان استانی (مقامات اجرائی، نمایندگان مجلس، جامعه دانشگاهی)

برنامه سوم: آگاهی بخشی و فعال نمودن رسانه های استانی و محلی برای اطلاع رسانی موثر در رابطه با برنامه ها و اهداف طرح تعادل بخشی و برنامه ریزی تولیدات مرتبط (صدا و سیمای استان، نشریات مکتوب و رسانه های مجازی استان)

برنامه چهارم: طرح جامع داناب: جمع بندی نقاط قوت و اصلاح نقاط قابل بهبود در اجرای چند ساله طرح دانش آموزی نجات آب (داناب) و دورخیز جهت گسترش آموزش ها به دانش آموزان کل دوره دبیرستان از ابتدای مهر ماه ۹۴

برنامه پنجم: مشارکت طلبی و آگاه سازی گروههای مرجع و روحانیون (با تاکید بر ائمه جماعات)

برنامه ششم: نشست با مقامات قضائی و نیروی انتظامی

برنامه هفتم: آموزش زنان روستایی برای مدیریت آب کشاورزی

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۸-۳- اصول حاکم بر برنامه های استانی شامل برنامه های (مطالعاتی- زیرساختی) و (اجرایی- میدانی) به شرح زیر می باشد:

- ✓ یکپارچگی و انسجام در تعریف و پیشبرد اقدامات در کلیه استان ها برابر با چارچوب، دستورالعمل و شیوه نامه های ابلاغی از سوی شورای اطلاع رسانی و آگاهی بخشی طرح تعادل بخشی
- ✓ تمرکز و دنبال کردن اقدامات موثر و اصولی به جای اقدامات نمایشی و تبلیغی
- ✓ استفاده از پتانسیل ها و ظرفیت های علمی به جای حرکت های سلیقه ای و مقطعی
- ✓ نگاه پروژه محور و نظام مند به برنامه ها (با آغاز، فازهای معین و پایان مشخص)
- ✓ توجه به افق دراز مدت (شش سال پیش رو) برای اجرای مستمر برنامه ها و لزوم ارزیابی از تاثیرات و به تبع آن اعمال اصلاحات لازم

۹- کارکرد و معیارهای انتخاب مشاوران استانی

- نظریه اینکه مشاوران استانی در زمینه برنامه ریزی، هماهنگی و راهبری پروژه در مقیاس استانی نقشی جدی بر عهده دارند، لازم است دارای شرایط زیر باشند:
- ✓ شرکت یا موسسه ای که دارای تجربه برنامه ریزی و اجرا در حوزه های فرهنگ سازی و ظرفیت سازی باشد.
  - ✓ شرکت یا موسسه ای که در آن حداقل یک متخصص در حوزه آب (مهندسی آب، عمران آب، محیط زیست) مشغول به فعالیت باشد.
  - ✓ شرکت یا موسسه ای که توانایی انجام امور گرافیکی را در حد مناسبی داشته باشد.
  - ✓ شرکت یا موسسه ای که دارای تیمی با روابط عمومی و مهارت های ارتباطاتی مناسب باشد به نحوی که نقش ارتباطی با عوامل اجرایی پروژه (آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات، رسانه ها و ...) را به خوبی ایفا نماید.
  - ✓ شرکت یا موسسه ای که دارای تیمی با قابلیت مدیریت مناسب باشد به نحوی که امور مدیریتی طرح را در استان به خوبی دنبال کند.
- مشاوران استانی در چارچوب اصول ذکر شده در بخش ۸-۳، اقدامات استانی طرح شامل دو دسته برنامه (مطالعاتی-زیرساختی) و (اجرایی-میدانی) را برنامه ریزی و با هماهنگی کامل با مشاور ملی و ستاد، خدمات خود را پیش می برند.

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۱۰- بستر سازی برای اجرای پروژه اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی در استان

در بندهای پیشین، چارچوب و دستورالعمل کلان پروژه تشریح گردید.

به منظور تسهیل در روند مدیریت پروژه در استان ها، گام ها و تکالیف پیش رو به شرح زیر در شرکت های آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان، انجام می گیرد:

گام نخست: تشکیل کارگروه اطلاع رسانی و آگاهی بخشی در استان مطابق با مفاد بند ۷ دستورالعمل

گام دوم: شرکت اعضای کارگروه اطلاع رسانی و آگاهی بخشی استان در کارگاههای آموزش ستادی در رابطه با معرفی ابعاد پروژه مذکور که توسط مشاور ملی اطلاع رسانی و آگاهی بخشی برگزار خواهد شد.

گام سوم: برنامه ریزی جهت اقدامات مطالعاتی (بخش ۸-۱) و اقدامات اجرایی (بخش ۸-۲)

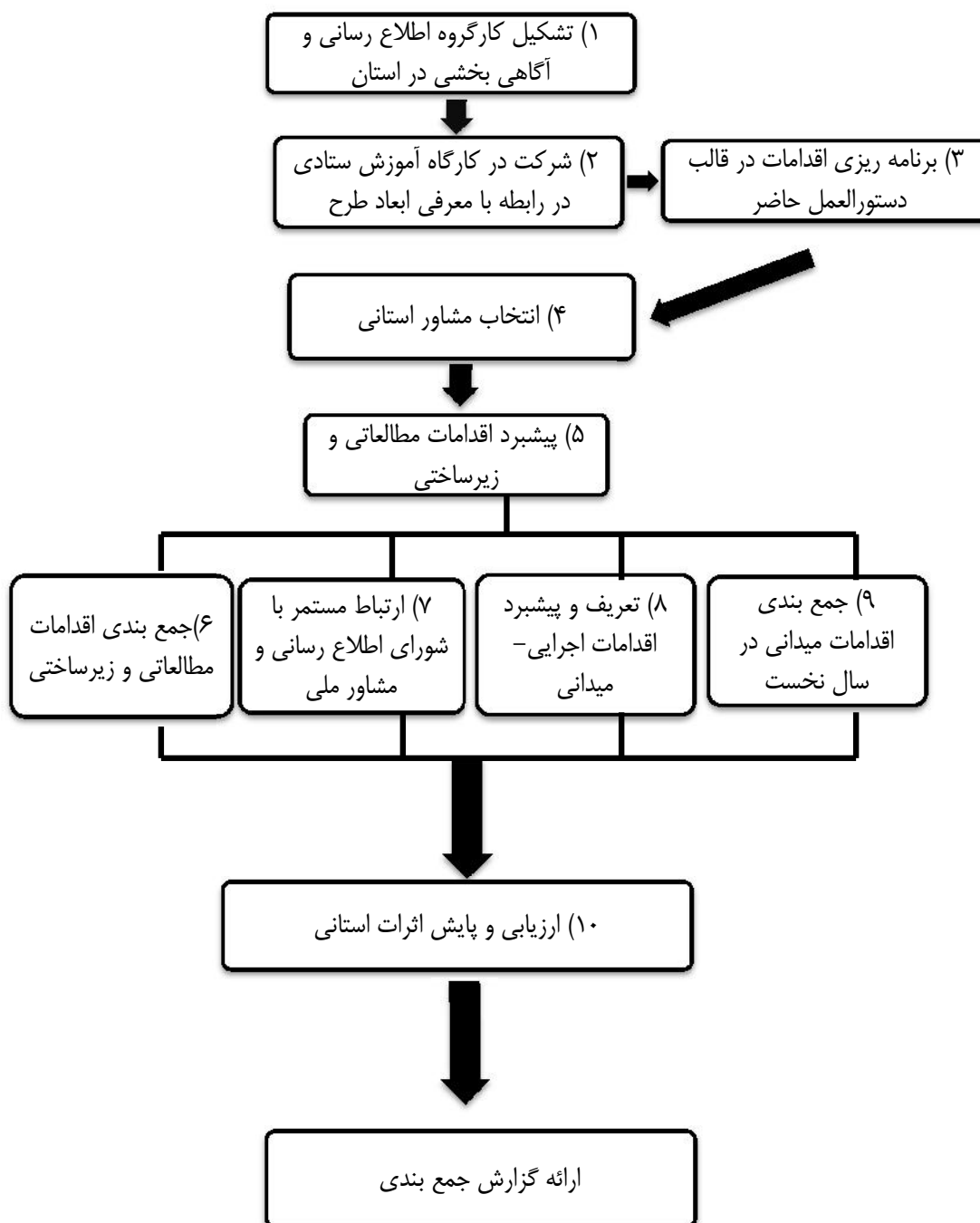
گام چهارم: انتخاب مشاور استانی مطابق با معیارهای معرفی شده در بخش ۹ و بر اساس شرح خدمات پیوست یک

این دستورالعمل

گام پنجم: ارائه گزارشات دوره ای مطابق دستورالعمل های ارائه شده توسط مشاور ملی

در نمودار صفحه بعد همچنین جدول شماره ۱ ترتیب اقدامات به طور تفصیلی و برنامه زمانبندی آورده شده است.

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

نمودار ۲: نمای شماتیک مراحل و گام های تفصیلی بسترسازی برای اجرای پروژه اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی در استان ها

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

جدول ۱: فعالیتها، مراحل و برنامه زمانی اجرای پروژه توسط کارگروه اطلاع رسانی و آگاهی بخشی استان

سال اول (۱۳۹۴)								ردیف	عنوان عملیات
فصل چهارم		فصل سوم		فصل دوم		فصل اول			
پنجم فصل دوم	پنجم فصل اول	پنجم فصل دوم	پنجم فصل اول	پنجم فصل دوم	پنجم فصل اول	پنجم فصل دوم	پنجم فصل اول		
					*	*		1	تشکیل کارگروه اطلاع رسانی و آگاهی بخشی در استان
					*			2	شرکت در کارگاه آموزش ستادی در رابطه با معرفی ابعاد طرح
				*				3	برنامه ریزی اقدامات در قالب دستورالعمل حاضر
				*	*			4	انتخاب مشاور استانی
			*	*				5	تعریف و پیشبرد اقدامات مطالعاتی و زیر ساختی
			*					6	جمع بندی اقدامات مطالعاتی و زیر ساختی
*	*	*	*	*	*			7	ارتباط مستمر با شورای راهبری و مشاور ملی
*	*	*	*	*				8	تعریف و پیشبرد اقدامات اجرایی
*	*							9	جمع بندی اقدامات میدانی در سال نخست
*								10	ارزیابی و پایش اثرات استانی
*								11	ارائه گزارش جمع بندی

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۱۱- توضیحات تکمیلی در باب برنامه های اجرایی استانی

به منظور ارائه اطلاعات بیشتر در باره برنامه های اجرایی معرفی شده در بخش ۸-۲ در ادامه به تفکیک توضیحات تکمیلی ارائه گردیده است.

۱۱-۱ آموزش و ارتباط گیری با بهره برداران منابع آب از طریق برگزاری نشست های شهرستانی با بهره گیری از ظرفیت شوراهای اسلامی روستاها در راستای تنویر افکار و بسترسازی اجتماعی برای برخورد های سلبی و حفاظتی

پیشانی و تمرکز طرح احیاء و تعادل بخشی منابع آب، حوزه کشاورزی و مصرف آب در این حوزه است. در واقع می توان موفقیت طرح را براساس میزان پیشبرد اهدافش در حوزه کشاورزی برآورد نمود. براین اساس نیاز است تا بخش قابل توجهی از برنامه ها در کلیه پروژه ها و زیرپروژه ها طرح بر این حوزه متمرکز شود. از دیگر سو، اقدامات سلبی و برخوردهای فیزیکی پیش بینی شده بویژه در زمینه مسدود کردن چاه های غیر مجاز، محدود کردن برداشت ها و ...، در صورتی که با پشتوانه های مردمی و اجتماعی همراه باشد می تواند با سرعت و هزینه زمانی و انسانی و مقاومت کمتر به ثمر نشیند. این امر پیش از این در برخوردهای سلبی و حفاظتی در مناطق گوناگونی از جمله کشف رود تجربه گردیده است. بر این اساس، همراه نمودن و بسترسازی اجتماعی در روستاها به عنوان نقاط تمرکز کشاورزی و کشاورزان، از اهمیت بالایی برخوردار است.

مسئله مهم در این میان، ساختارمند و نظاممند بودن این تعامل است به نحوی که اعتماد و همسویی اهداف طرح با منافع مردم به نحوی شفاف و صادقانه طرح و با استفاده از خود مردم، بسترهای اجتماعی امر فراهم گردد. به نظر می رسد شورای اسلامی روستاها به عنوان معتمدان روستا از یک سو و افرادی که با دولت به نحو رسمی در ارتباط هستند، از دیگر سو، می تواند حلقه واسط و محمل مناسب این تعامل باشد.

۱۱-۲ طرح جامع ((داناب))

طرح ملی دانش آموزی نجات آب که به اختصار از آن با عنوان داناب یاد می شود؛ براساس ایده ای علمی برگرفته از مطالعات جامع پیرامون طرح های فرهنگی و آموزشی، در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ در یکی از استان های کشور به اجرا در آمد.

در این طرح که جامعه مخاطب آندانش آموزان می باشند، برنامه ریزی شده است تا مسائل و چالش های اصلی حوزه آب اعم از مسائل ارزشی پیرامون آب، مسائل کمی، مسائل کیفی، بحث آب مجازی، ارزش ذاتی و اقتصادی آب و ... در روندی نظاممند مورد آموزش قرار گیرد.

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

این طرح پس از اجرای موفق در یکی از استان های کشور (خراسان رضوی)، در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ در چند استان کشور به عنوان پایلوت اجرا شد. سنجش اثربخشی طرح در اجرای دو ساله، حاکی از موفقیت آن بوده و بر این اساس و با توجه به ضرورت اقدامات جدی و فراگیر در عرصه آموزش و بهبود فرهنگ در قبال مسائل حوزه آب، این طرح برای سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ ملی اعلام شده و به عنوان وظیفه مجمعی استان ها توسط مدیر عامل شرکت مدیریت منابع آب ایران، اعلام شده است.

بر اساس زیربنای مستحکم استقرار و تداوم طرح و همچنین شکوفایی هر چه بیشتر دستاوردها علی رغم تنگناهای شدید اعتباری، طرح داناب توانست با نظارتی ستادی و حضور مشاور ملی در سالهای تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ و ۹۳-۱۳۹۲ تداوم داشته و به عنوان یکی از سرفصل های در دستور کار شرکت مدیریت منابع آب ایران و شرکت های وابسته استانی قرار گیرد.

در طرح داناب اجرا شده در این سالها، مخاطب اصلی طرح، دانش آموزان مقطع راهنمایی بوده اند که با تغییر سیستم آموزشی (اجرای طرح تحول نظام آموزش) منطبق بر سه ساله اول دوره متوسطه گردیده اند.

با ورود به آستانه اجرای طرح در پنجمین سال متمادی و همزمان با رویکرد نوین وزارت نیرو در راستای احیا و تعادل بخشی آب های زیرزمینی اینک زمینه بازبینی و تحول این طرح در قالب طرحی جامع با افزایش جامعه مخاطب و با هماهنگی حوزه آب و آبفا فراهم آمده است.

سرمایه معنوی و تجارب حاصل از اجرای ۵ ساله طرح داناب در وسعت کشوری به پهناوری ایران و زیرساخت های فراهم آمده در سطوح ملی بالاخص همراه شدن وزارت آموزش و پرورش و در سطوح استانی (ظرفیت سازی بومی اجرای طرح) زمینه و فرصت مناسب و مبارکی برای تقویت هر چه بیشتر طرح چه از لحاظ کیفی (محتوایی و فرآیندی) و چه از لحاظ کمی (پوشش جامعه مخاطب) فراهم آورده است.

از دیگر سو آشکار شدن هرچه بیشتر دستاوردهای این طرح موجب اقبال و اشتیاق سایر مجموعه های مرتبط بالاخص شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور و حتی سازمان ها و نهادهای بین المللی چون یونسکو برای مشارکت و درگیری بیشتر در طرح گردیده است.

همچنین بطور همزمان عزم جدی در بدنه وزارت نیرو برای رویکرد نوینی در آگاهی بخشی و فرهنگ سازی پدید آمده است که زمینه را برای توسعه طرح داناب فراهم آورده است.

بر این اساس و با نگاهی ویژه به نقش و جایگاه ظرفیت سازی اجتماعی و فرهنگی بر غلبه بر چالش های فزاینده منابع آب کشور، طرح جامع دانابیاده سازی می گردد.

۱۱-۳ طرح آموزش و ارتباط گیری با نخبگان استانی (مقامات اجرائی، نمایندگان مجلس، جامعه دانشگاهی)

لازمه پیشرفت اجتماعی و مدنی همه جانبه هر کشور آگاه سازی طیف نخبه و تحصیلکرده جامعه به عنوان الگوهای عموم مردم می باشد. از آنجمله با توجه به جایگاه تحصیلات عالی در ایران و تاثیرپذیری بالای جامعه دانشجویی از تعلیمات و برنامه درسی مورد تدریس در دانشگاهها، انتقال مفاهیم و مسائل آب کشور از طریق اساتید مطلع گامی دارای اثرات مثبت کوتاه مدت و میان مدت می باشد چرا که تحصیل کردگان مقاطع تحصیلات عالی در فاصله زمانی اندکی مدیران، برنامه ریزان و مهندسان کشور

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

بوده و در صورت دارا بودن بینشی واقع بینانه و پایدار در رابطه با منابع آب، خود سفیرانی بر اجرای طرح های تعادل بخشی و نجات منابع طبیعی و آب خواهند بود.

بر این اساس برگزاری دوره های متنوع برای مقامات اجرائی، نمایندگان مجلس و اساتید بویژه اساتید با رشته های مرتبط به علوم، جغرافیا و آب و آگاه سازی این جامعه فرهیخته از معضلات و چالش های حال حاضر نقش بسزایی در تسری نگاه واقع بینانه و آینده نگرانه درباره وضعیت منابع آبی ایفا خواهد کرد. سایر نخبگان استانی نیز در چارچوب متناسب و مرتبطی، مورد توجه این پروژه خواهند بود.

۱۱-۴ آموزش زنان روستایی برای مدیریت آب کشاورزی

ارتقای حضور زنان در فعالیتهای اجتماعی، اقتصادی و برنامه ریزی جهت گسترش مشارکت آنان به ویژه در زمینه های مدیریت منابع طبیعی از جمله منابع آبی، یک شرط لازم برای توسعه پایدار این منابع است. این امر در نواحی روستایی که زنان از دیرباز و بطور سنتی در برنامه ریزی و فعالیت های کشاورزی مشارکت داشته اند، از ضرورت بیشتری برخوردار می باشد. زنان روستایی در فعالیتهای کشاورزی، منابع روستایی و خدمات به عنوان تولیدکننده نقش بسیار کلیدی دارند. زنان روستایی بهره ورترین زنان جامعه هستند و از جمله افرادی هستند که آگاه سازی و هدایت صحیح آن ها در رابطه با اهمیت و جایگاه آب و به تبع آن نحوه مدیریت صحیح مصارف در این حوزه به عنوان یکبازوی قدرتمند در توسعه پایدار کشاورزی می تواند اثرات بسیار مثبت و انکارناپذیری را در این راستا به همراه داشته باشد.

آموزش و آگاه سازی زنان روستایی به عنوان عمده ترین الگوی ارتقای نیروی انسانی می تواند به عنوان ابزاری متناسب در جهت افزایش و بهبود اقتصاد روستایی، مدیریت صحیح و بهینه منابع طبیعی و تولیدی از جمله آب کشاورزی به کار آید.

۱۱-۵ آگاهی بخشی و فعال نمودن رسانه های استانی و محلی برای اطلاع رسانی موثر در رابطه با برنامه ها و اهداف طرح تعادل بخشی و برنامه ریزی تولیدات مرتبط (صدا و سیما استان، نشریات مکتوب و رسانه های مجازی استان)

رسانه های جمعی بالاخص در سطوح محلی به عنوان انعکاس دهنده اخبار و دغدغه های جوامع بومی یک منطقه، نقش بسزایی در هدایت افکار عمومی و ایجاد سرمایه اجتماعی ایفا می نمایند. اهمیت این رسانه ها تا جائیست که در برنامه ها و راهبردهای استقرار جوامع پایدار از سوی سازمان علمی، آموزشی و فرهنگی یونسکو دستورالعمل ها و شیوه نامه های مشخص و معینی برای این منظور تهیه و لحاظ شده است.

یکی از مسیرهای ویژه برای تحقق مدیریت پایدار آب و ایجاد سرمایه اجتماعی همسو نیز همراستا سازی و آگاهی بخشی اصحاب رسانه است تا به عنوان پلی بین مسئولین و مردم هموارسازی مسیر فعالیت های تعادل بخشی را بر عهده گیرند.

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۱۱-۶ مشارکت طلبی و آگاه سازی گروههای مرجع و روحانیون (با تاکید بر ائمه جماعات)

با توجه به پایه های استوار و عمیق باورهای دینی در مردم و پیروی از دستورات و قواعد مذهبی در همه شئون فردی و اجتماعی در نظام اسلامی ایران، انتقال مفاهیم در این چارچوب نقش بسزایی در پذیرش و قبول نگرش و باور رفتارهای صحیح و نگاه به آب به عنوان سرمایه ای متعلق به همه مردم و در تعریف قالب " انفال " خواهد داشت.

این در حالیست که تعلیمات دینی خود ذخیره و منبع بی پایانی از آموزه های مصرف صحیح و ارزشی منابع طبیعی و اجتناب از اصراف بوده و عزم اولیه ای برای ساماندهی انتقال این مفاهیم، تاثیر شگرفی بر اشاعه فرهنگ صحیح و مبتنی بر " حلال و حرام " دینی در این حوزه خواهد بود. به طور مثال تبیین حرمت برداشت و بهره برداری از چاه غیر مجاز منجر به مکروهیت و مجرمانه بودن این امر در نگاه مردم خواهد گشت.

۱۱-۷- نشست با مقامات قضائی و نیروی انتظامی

همراهی تمام دستگاه های ذیربط در راستای اهداف عالیه طرح احیا و تعادل بخشی آب زیرزمینی ضرورت و لازمه پیشبرد و حصول نتایج مورد انتظار می باشد. در این راستا نقش دستگاه قضا و مسئولین چه در اجرای کار و اقدامات سلبی (همراهی و هماهنگی نیروی انتظامی) و چه در حین پیاده سازی طرح بالاخص انسداد چاههای غیرمجاز غیر قابل جایگزین می باشد.

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

۱- کنترل سند

۱- صدور سند

مهر و امضاء	☐ سند با ضوابط آیین نامه تولید، بهره برداری و بازنگری اسناد اداری مطابقت دارد.
	☐ نام و نام خانوادگی کنترل کننده: .....
	سمت: .....

۲- دریافت سند و کنترل های لازم

مهر و امضاء	☐ نام سازمان: ..... تاریخ دریافت سند: .....
	☐ سند از نظر شکلی (تعداد اوراق، خوانایی و...) کامل است.
	☐ سند در فرم های مربوطه ثبت گردید.
	☐ اسناد منسوخ و یا بی اعتبار مرتبط ابطال گردید.
	نام و نام خانوادگی کنترل کننده: ..... سمت: .....

۳- بهره برداری

مهر و امضاء	☐ نام واحد سازمانی: .....
	☐ دریافت سند
	☐ تاریخ: .....
	☐ خاتمه دوره اجرا: .....
	☐ تاریخ: .....
نام و نام خانوادگی دریافت کننده: ..... سمت:	

۴- ابطال سند

مهر و امضاء	☐ این سند در تاریخ: ..... به استناد ..... ابطال گردید.
	نام و نام خانوادگی ابطال کننده: ..... سمت: .....

شماره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی	دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی
تاریخ صدور:		
شماره بازنگری:		
تاریخ بازنگری:		

تدوین کنندگان سند

- آقای مهندس میبیدی - مدیرکل دفتر نظام های بهره برداری و حفاظت آب و آبفا- وزارت نیرو
- آقای اسکویی - مدیرکل دفتر روابط عمومی و بین الملل شرکت مدیریت منابع آب ایران
- آقای مهندس رضایی - معاون دفتر نظام های بهره برداری و حفاظت آب و آبفا - وزارت نیرو
- آقای مهندس فلاح رستگار - رئیس گروه نظام های نظارت بر خدمات شرکت های بهره برداری آب و آبفا - وزارت نیرو
- خانم شریفان - کارشناس دفتر نظام های بهره برداری و حفاظت آب و آبفا - وزارت نیرو
- آقای مهندس شهریار شهریار - کارشناس دفتر نظام های بهره برداری و حفاظت آب و آبفا - وزارت نیرو
- آقای مهندس سمیعی
- آقای مهندس بهنام

پیوست شماره یک

شرح خدمات مشاور استانی پروژه اطلاع رسانی آموزش و فرهنگ سازی

الف: اقدامات مطالعاتی - زیرساختی

مطابق دستورالعمل اطلاع رسانی، آموزش و فرهنگ سازی؛ برنامه های مطالعاتی و زیر ساختی بستر ساز و زمینه ساز تعریف و راهبری اصولی برنامه های آموزش، اطلاع رسانی، فرهنگ سازی و ظرفیت سازی و پدید آورنده ظرفیت ارزیابی و ارزشیابی نتایج اجرای طرح در استان ها می باشد. این فرآیند معادل فازهای صفر و یک پروژه های مهندسی به منظور مطالعات و جمع آوری اسناد و داده های معرف شرایط و پشتوانه گام های بعد خواهد بود. در صورت انجام مطالعات و پژوهش های مشابه در استان، از منابع موجود بهره گیری خواهد شد.

شرح خدمات مشاور استانی ذیل هر یک از سه برنامه مطالعاتی و زیرساختی به نحو زیر می باشد.

برنامه اول اقدامات مطالعاتی زیر ساختی: طرح پایش افکار و تعیین میزان آگاهی و حساسیت گروه های اجتماعی مختلف بویژه بهره برداران در حوزه مباحث آب متناسب با محورهای طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی و با تاکید بر جایگاه و ارزش اقتصادی واقعی آب

این برنامه ضمن ایجاد نگاه شفاف و واقع بینانه نسبت به میزان آگاهی و حساسیت گروه های مختلف اجتماعی نسبت به مباحث مرتبط به منابع آب بویژه آب های زیرزمینی با مشخص نمودن دقیق زمینه هایی که در راستای پیاده سازی طرح تعادل بخشی و احیا آب های زیرزمینی بیشتر نیازمند به اطلاع رسانی و آگاهی بخشی هستند، نقشه راه و نحوه تمرکز و سرمایه گذاری در اجرای برنامه های اجرایی را فراهم خواهد آورد.

با تکرار بخش اجرا و تحلیل پایش در انتهای دوره اول اجرای پروژه های طرح تعادل بخشی، تغییرات ناشی از اجرای طرح و همچنین میزان تغییر در سطح آگاهی و حساسیت گروه های اجتماعی مشخص خواهد گردید به طوری که معیاری برای اندازه گیری میزان توفیق و شناسایی نقاط قابل بهبود برای اجرای طرح در دوره ها و سال های آتی خواهد بود.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه اول اقدامات مطالعاتی زیر ساختی عبارت است از :

فاز اول : مطالعات پایه و تنظیم پرسشنامه

- ۱-۱ شناسایی مختصات استان (استان جامعه آماری پایش)
- ۲-۱ انتخاب روش نمونه گیری و تعیین حجم و ویژگی های نمونه پژوهش
- ۳-۱ تنظیم پرسشنامه پژوهش

فاز دوم: جمع آوری پرسشنامه

- ۱-۲ پر نمودن پرسشنامه ها بر اساس ویژگی های جامعه آماری مد نظر

فاز سوم : توصیف نتایج

- ۱-۳ بررسی آماری نتایج و دستاوردهای سنجش و پایش افکار عمومی
- ۱-۳-۱ بررسی سوالات سنجش آگاهی
- ۲-۱-۳ بررسی سوالات هیجانی- احساسی
- ۳-۱-۳ بررسی سوالات مشارکتی- رفتاری

فاز چهارم: تحلیل نتایج بدست آمده

- ۱-۴ تحلیل سوالات
- ۱-۴-۱ تحلیل سوالات سنجش سطح آگاهی
- ۲-۱-۴ تحلیل سوالات هیجانی - احساسی
- ۳-۱-۴ تحلیل سوالات سنجش مشارکتی- رفتاری

فاز پنجم: جمع بندی و تهیه گزارش

- ۱-۵ جمع بندی کلان نظر افراد جامعه آماری براساس سنجش و پایش افکار عمومی استان
- برنامه دوم اقدامات مطالعاتی زیر ساختی: آنالیز کنشگران استانی و حمایت از شکل گیری سازمانهای مردم نهاد و گروه های ترویج فرهنگ مصرف بهینه آب بویژه در بخش کشاورزی و تهیه دستورالعمل توانمندسازی پایدار این تشکل ها**

به طور کلی بنا به تعریف، "کنشگر"، یک نهاد اجتماعی، یک فرد یا یک سازمان است که قادر به عمل و یا اعمال نفوذ در تصمیم گیری است. در مسائل اجتماعی و مرتبط با جوامع انسانی هیچ کنشگر و یا بازیگری به تنهایی قادر به حل مسئله نخواهد بود و نخواهد توانست تا به طور یک جانبه راه حل مورد نظر خود را بر روی دیگران تحمیل کند بلکه به نوعی از همکاری همه

جانبه بین تمام گروه ها و کنشگرهای درگیر و راهبردی بردسبرد و منصفانه نیاز است. با لحاظ تعاملات و وابستگی های متقابل هر یک از کنشگران، شناسایی تمام کنشگرانو درک اهداف و انگیزه برای مشارک در حل مسئله موفق بسیار مهم است. بر این اساس، صاحب مسئله و راهبرنده اصلی (غالبا حاکمیت) باید از منافع و اهداف تمامی کنشگران و افراد موثر و تاثیرپذیر آگاهی داشته باشد.

تجزیه و تحلیل مشکل و یافتن بینش نسبت به طیف وسیع کنشگران و بازیگران درگیر و همچنین ترسیم شبکه و الگوها و مدل های جاری؛ زیربنایی برای تعریف شیوه ای کارا و پایدار برای ظرفیت سازی اجتماعی به شمار می رود.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه دوم اقدامات مطالعاتی زیر ساختی عبارت است از :

فاز اول: شناسایی پایه ای کنشگران

- ۱-۱ تعیین کلیه کنشگران درگیر موضوع احیا و تعادل بخشی آب های زیرزمینی
- ۲-۱ شناسایی کلیه کنشگران درگیر در مسئله
- ۳-۱ دسته بندی کنشگران بر اساس نقش (بهره برداران، حاکمیتی و ...)

فاز دوم: تحلیل شرایط و منابع کنشگران

- ۱-۲ تعیین و شناسایی کنشگران اصلی
- ۲-۲ استخراج ماتریس منافع- قدرت برای کنشگران
- ۳-۲ تحلیل کنشگران و دسته بندی کنشگران بر اساس میزان تاثیر پذیری و تاثیر گذاری

فاز سوم: رابطه کنشگران و برنامه های احیا و تعادل بخشی

- ۱-۳ گردآوری و ارزیابی منافع کنشگران و تاثیر پذیری برنامه های احیا و تعادل بخشی آب های زیرزمینی بر آن ها
- ۲-۳ ترسیم جایگاه و رابطه ی کنشگران اصلی
- ۳-۳ ترسیم فرمولاسیون مسائل کنشگران (بازیگران) از مسئله مورد هدف
- ۴-۳ استخراج منابع (پشتوانه ها) هر یک از کنشگران درگیر در موضوع

فاز چهارم: ظرفیت سازی و حمایت از نهادها و سمن های مردمی

- ۱-۴ استخراج جایگاه نهادهای مردمی و سمن ها از نتایج بخش سوم
- ۲-۴ شناسایی کامل نهادها و سمن های مردمی فعال در عرصه آب استان
- ۳-۴ چارچوب سازی کارکردهای مورد تصور و زمینه های جلب مشارکت گروههای مردمی برای مشارکت در طرح

برنامه سوم اقدامات مطالعاتی زیر ساختی : استخراج چارچوب اجتماعی آب استان (Hydro-Social) و گردآوری و تطبیق بومی تجارب جهانی بویژه کشورهای مشابه با شرایط استان در زمینه مدیریت مصرف و تعادل بخش‌آب های زیرزمینی از طریق ارتقاء آگاهی و ظرفیت سازی

خروجی نهایی پژوهش حاضر را می توان چارچوب نظری مقوله اجتماعی بحران آب و پدید آورنده مدل اجرایی در سطح استان برای ایجاد بستر و ظرفیت لازم و کافی برای مدیریت اجتماعی بحران آب و اهداف طرح احیاء و تعادل بخشی و پیش بینی مکانسیم هم افزایی اجتماعی در راستای آن بر شمرد.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه سوم اقدامات مطالعاتی زیر ساختی عبارت است از :

فاز اول: مطالعات پایه

- ۱-۱ مطالعه جمعیت شناسی و فرهنگی مردم استان
- ۲-۱ بررسی تطبیقی- تاریخی مقوله اجتماعی آب در استان و مدل های بومی مدیریت
- ۳-۱ بررسی و شناخت الگوی حاضر مدیریت و بهره برداری از منابع آب بویژه در بخش کشاورزی در استان
- ۴-۱ استخراج کشورها و یا مناطق با اقلیم و خصوصیات مشابه (دو مورد) و گردآوری تجربیات در زمینه مدیریت مصرف آب بویژه در بخش کشاورزی و نحوه گذار از بحران منابع آب

فاز دوم: حساسیت سنجی

- ۱-۲ تحلیل اجتماعی و وابستگی های فرهنگی گروه های مختلف کنشگران در موضوع آب (بر اساس نتایج برنامه دوم بخش الف؛ آنالیز کنشگران)
- ۲-۲ برآورد حساسیت بهره برداران محلی نسبت به تغییر و اصلاح الگوی بهره برداری و میزان مصارف آب

فاز سوم: بررسی واکنش نسبت به اجرای طرح تعادل بخشی و احیا آب های زیرزمینی

- ۱-۳ بررسی واکنش اجتماعی گروه های مخاطب نسبت به شرایط بحرانی حال حاضر برای منابع آب و شبیه سازی واکنش نسبت به اجرای پروژه های طرح احیا و تعادل بخشی آب های زیرزمینی
- ۲-۳ تحلیل اثرات و پیامدهای واکنش های شناسایی شده و ترسیم الگوی مناسب برای مواجه و مدیریت

فاز چهارم: جمع بندی و تهیه گزارش نهایی

- ۱-۴ جمع بندی و تهیه گزارش نهایی

ب: اقدامات میدانی - اجرایی

بر اساس سه پارامتر مخاطب، محتوا و ابزار اطلاع رسانی و آموزش (ماتریس MAC) و ناظر به راهبرد ظرفیت سازی برای مشارکت و حضور کنشگران اصلی و گروههای مختلف مردمی، هفت دسته برنامه در شورای سیاستگذاری طرح تهیه و مورد تصویب قرار گرفته است که شیوه نامه اجرای هر یک از آنها به طور مستقل از طریق شورای راهبری در اختیار استان ها قرار خواهد گرفت.

برنامه اول اقدامات میدانی - اجرایی: آموزش و ارتباط گیری با بهره برداران منابع آب از طریق برگزاری نشست های شهرستانی با بهره گیری از ظرفیت شوراهای اسلامی روستاها در راستای تنویر افکار و بسترسازی اجتماعی برای برخوردهای سلبی و حفاظتی

پیشانی و تمرکز طرح احیاء و تعادل بخشی منابع آب، حوزه کشاورزی و مصرف آب در این حوزه است. در واقع می توان موفقیت طرح را براساس میزان پیشبرد اهدافش در حوزه کشاورزی برآورد نمود. براین اساس نیاز است تا بخش قابل توجهی از برنامه ها در کلیه پروژه ها و زیرپروژه ها طرح بر این حوزه متمرکز شود. از دیگر سو، اقدامات سلبی و برخوردهای فیزیکی پیش بینی شده بویژه در زمینه مسدود کردن چاه های غیر مجاز، محدود کردن برداشت ها و ...، در صورتی که با پشتوانه های مردمی و اجتماعی همراه باشد می تواند با سرعت و هزینه زمانی و انسانی و مقاومت کمتر به ثمر نشیند. این امر پیش از این در برخوردهای سلبی و حفاظتی در مناطق گوناگونی از جمله کشف رود تجربه گردیده است. بر این اساس، همراه نمودن و بسترسازی اجتماعی در روستاها به عنوان نقاط تمرکز کشاورزی و کشاورزان، از اهمیت بالایی برخوردار است.

مسئله مهم در این میان، ساختارمند و نظاممند بودن این تعامل است به نحوی که اعتماد و همسویی اهداف طرح با منافع مردم به نحوی شفاف و صادقانه طرح و با استفاده از خود مردم، بسترهای اجتماعی امر فراهم گردد. به نظر می رسد شورای اسلامی روستاها به عنوان معتمدان روستا از یک سو و افرادی که با دولت به نحو رسمی در ارتباط هستند، از دیگر سو، می تواند حلقه واسط و محمل مناسب این تعامل باشد.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه اول اقدامات میدانی- اجرایی عبارت است از :

فاز اول: شناخت و تدقیق گروه های مخاطب (مخاطب شناسی)

- ۱-۱ شناسایی انجمن های صنفی کشاورزی و نیر کشاورزان نخبه و یا کشاورزان بزرگ مالک در استان
- ۲-۱ شناسایی انجمن ها و نخبه های کشاورزی و یا کشاورزان بزرگ مالک در شهرستان های دارای دشت های با شدت بحران بیشتر
- ۳-۱ ارتباط گیری با استانداری برای جلب همراهی مشارکت فرمانداری ها و بخشداری ها برای ارتباط گیری با شوراهای اسلامی روستاها و انتخاب بخشداری های منتخب برای تمرکز اجرای نشست ها

• قابل پیشبرد موازی با برنامه دوم اقدامات اجرایی- میدانی؛ در بخش ارتباط گیری با مقامات اجرائی استان

- ۴-۱ استخراج و شناسایی برنامه های تلویزیونی و رادیویی پر مخاطب روستایی در استان و شهرستان ها

فاز دوم: برنامه ریزی و هماهنگی

- ۱-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای برگزاری نشست های شهرستانی مسئولان آب استان و امور آب شهرستان با مخاطبان شناسایی شده در بند ۱-۱
- ۲-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای ارتباط گیری با مخاطبان شناسایی شده در بند ۱-۲ با هماهنگی ادارت امور آب
- ۳-۲ برنامه ریزی برگزاری جلسه در سطح استانداری (با معاون استاندار و با حضور فرمانداران)
- ۴-۲ برنامه ریزی برای برگزاری جلسه در هر فرمانداری با حضور بخشداران
- ۵-۲ برنامه ریزی و هماهنگی برگزاری جلسه در بخشداری های برگزیده برای دعوت و برگزاری جلسه آموزشی- آگاهی رسانی برای اعضا شوراهای اسلامی روستا و انتقال محتوا از طریق نمایندگان روستا به روستائیان
- ۶-۲ برنامه ریزی نحوه دعوت و ارتباط گیری اولیه
- ۷-۲ هماهنگی و تدارکات برگزاری هر یک از نشست ها در مرکز استان و یا شهرستان های مد نظر
- ۸-۲ هماهنگی با واحد تولید رادیو و صدا و سیمای استان برای مشارکت و یا تولید در برنامه های مورد توجه و استقبال کشاورزان برای انتقال محتوا (براساس محتوای تهیه شده در بخش سوم)

فاز سوم: محتوا سازی و تنظیم اقدامات رسانه ای

- ۱-۳ تهیه چارچوب ارتباطی و محتوا سازی برای درگیر ساختن گروه های مخاطب درگیر (فاز اول شرح خدمات) و برنامه سازی و تولید در برنامه های پر مخاطب روستایی رادیو و صداوسیما استانی که محتوای این برنامه ها در برگیرنده موارد زیر خواهد بود:

- تشریح وضعیت منابع آب بویژه آب های زیرزمینی در استان و شهرستان (آگاهی بخشی)، به طور کلی و مصداقی
- عوارض و پیامدهای بحران و بیلان منفی در دشت ها (حساسیت سازی) با عنوان مصداق و مشکلات بوجود آمده برای کشاورزان و عموم مردم منطقه

- راهکارهای طرح تعادل بخشی و احیا آب های زیرزمینی برای برون رفت از بحران و معرفی پروژه ها (آشناسازی با راهکارها)، با اشاره به پروژه های موفق و آثار
  - زمینه ها و چارچوب هم افزایی کشاورزان، شوراهای روستا و سایر دست اندرکاران برای موفقیت و اجرای کامل طرح و پروژه های احیا و تعادل بخشی
- ۲-۳ تنظیم و طراحی محتوای ارتباطی-آموزشی در قالب مکتوب (اینفوگراف برای درج در دفاتر شوراهای روستا و محل های برگزاری نشست ها و بروشورهایی ویژه معرفی بحث برای دست اندرکاران طرح در بخشداری ها، فرمانداری ها، ادارات مربوطه و استانداری) و ارائه منسجم (پاور پوینت) به تفکیک گروه مخاطب و استان/شهرستان
- ۳-۳ شناسایی پتانسیل های رسانه ای داخلی (نشریات داخلی- بردهای اداری و ...) سازمان ها و نهادهای شامل گروههای مخاطب (به طور مثال فرمانداری ها و بخشداری ها و یا دفاتر شوراهای اسلامی روستا) و یا برون سازمانی برای انعکاس منظم و سناریووار و دوره ای محتوای تولیدی
- ۴-۳ شناسایی و ارتباط گیری با خبرنگاران علاقه مند محلی و صدا و سیمای استان برای انعکاس برگزاری جلسات و محتوای ارائه شده
- ۵-۳ تهیه سناریو و مشارکت در ساخت و یا حضور در برنامه های محلی رادیو و تلویزیون و تهیه گزارش خبری

فاز چهارم: اجرا و مستندسازی

- ۱-۴ اجرای نشست مطابق برنامه های مدون بخش سوم و ارائه محتوای تدارک دیده شده
- ۲-۴ جمع آوری اطلاعات کامل و مشخصات شرکت کنندگان در جلسه برای ارتباطات بعدی
- ۳-۴ مستندسازی (عکس و فیلم) و تهیه گزارشات خبری برای انعکاس توسط رسانه های محلی و صداوسیما استانی

فاز پنجم: چارچوب بهره برداری و استمرار

- ۱-۵ ایجاد سامانه ارتباطی مستمر (مرکز پیامک)، گروه بندی بر اساس مخاطب و ارسال اخبار طرح به صورت هدفمند برای افراد عضو
- ۲-۵ پیگیری مصوبات احتمالی نشست ها و برنامه ریزی های بعدی (در قالب تداوم نشست و یا ...)
- ۳-۵ ارزیابی و بازخوردگیری از اثربخشی نشست ها
- ۴-۵ جمع بندی دستاوردها و تهیه گزارش نهایی

برنامه دوم اقدامات میدانی- اجرایی: طرح آموزش و ارتباط گیری با نخبگان استانی (مقامات اجرائی، نمایندگان مجلس، جامعه دانشگاهی)

لازمه پیشرفت اجتماعی و مدنی همه جانبه هر کشور آگاه سازی طیف نخبه و تحصیلکرده جامعه به عنوان الگوهای عموم مردم می باشد. از آن جمله با توجه به جایگاه تحصیلات عالیه در ایران و تاثیرپذیری بالای جامعه دانشجویی از تعلیمات و برنامه

درسی مورد تدریس در دانشگاه ها، انتقال مفاهیم و مسائل آب کشور از طریق اساتید مطلع گامی دارای اثرات مثبت کوتاه مدت و میان مدت می باشد چرا که فارغ التحصیلان مقاطع تحصیلات عالی در فاصله زمانی اندکی مدیران، برنامه ریزان و مهندسان کشور بوده و در صورت دارا بودن بینشی واقع بینانه و پایدار در رابطه با منابع آب، خود سفیرانی بر اجرای طرح های تعادل بخشی و نجات منابع طبیعی و آب خواهند بود.

بر این اساس برگزاری دوره های متنوع برای مقامات اجرائی، نمایندگان مجلس و اساتید بویژه اساتید با رشته های مرتبط با علوم، جغرافیا و آب و آگاه سازی این جامعه فرهیخته از معضلات و چالش های حال حاضر نقش بسزایی در تسری نگاه واقع بینانه و آینده نگرانه درباره وضعیت منابع آبی ایفا خواهد کرد. سایر نخبگان استانی نیز در چارچوب متناسب و مرتبطی، مورد توجه این پروژه خواهند بود.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه دوم اقدامات میدانی- اجرایی عبارت است از :

فاز اول: شناخت و تدقیق مخاطب (مخاطب شناسی)

- ۱-۱ شناسایی و تعیین گروههای مخاطب استانی در سه دسته مقامات اجرائی، نمایندگان مجلس و جامعه دانشگاهی استان
- ۲-۱ شناسایی و تعیین گروههای مخاطب شهرستانی (تمام و یا شهرستان های اصلی استان) در سه دسته مقامات اجرائی، نمایندگان مجلس و جامعه دانشگاهی استان
- ۳-۱ اولویت بندی اشخاص / نهادهای شناسایی شده بر اساس میزان ارتباط و تاثیر بر برنامه های طرح احیا و تعادل بخشی آب زیرزمینی به تفکیک استان و شهرستان
- ۴-۱ بررسی اجمالی رویکردها و پیشینه ی اشخاص/گروههای اولویت بندی شده بویژه در دو دسته مقامات اجرائی و نمایندگان مجلس
- ۵-۱ شناسایی و تعیین برنامه های پرمخاطب (به تفکیک گروه مخاطب) در رادیو و تلویزیون استان

فاز دوم: برنامه ریزی و هماهنگی

- ۱-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای ارتباط گیری با گروههای اولویت دار به طور متمرکز در مرکز استان به تفکیک سه گروه (مقامات اجرائی- نمایندگان مجلس- نخبگان دانشگاهی) و یا بطور همزمان
- ۲-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای ارتباط گیری با گروه های اولویت دار شهرستان ها به طور متمرکز در شهرستان ها با هماهنگی ادارت امور آب سه گروه مخاطب و یا بطور همزمان
- ۳-۲ برنامه ریزی نحوه دعوت و ارتباط گیری اولیه
- ۴-۲ هماهنگی و تدارکات برگزاری هر یک از نشست ها در مرکز استان و یا شهرستان های مدنظر
- ۵-۲ برنامه ریزی و هماهنگی حضور و مشارکت جهت انتقال پیام و محتوا در برنامه های پرمخاطب (ذیل گروه های هدف برنامه) در صدا و سیمای استان

فاز سوم: محتوا سازی و تنظیم اقدامات رسانه ای

۱-۳ تهیه چارچوب ارتباطی و محتوا سازی برای درگیر ساختن مخاطب با توجه به نتایج بخش ۱-۴ برای مخاطبان هدف که این محتوا مشتمل بر موارد زیر خواهد بود:

- تشریح وضعیت منابع آب بویژه آب های زیرزمینی در استان و شهرستان (آگاهی بخشی)، به طور کلی و مصداقی
- عوارض و پیامدهای بحران و بیلان منفی در دشت ها (حساسیت سازی) با عنوان مصداق و مشکلات بوجود آمده برای کشاورزان و عموم مردم منطقه
- راهکارهای طرح تعادل بخشی و احیا آب های زیرزمینی برای برون رفت از بحران و معرفی پروژه ها (آشناسازی با راهکارها)، با اشاره به پروژه های موفق و آثار
- زمینه ها و چارچوب هم افزایی برای موفقیت و اجرای کامل طرح و پروژه های احیا و تعادل بخشی

۲-۳ تنظیم و طراحی محتوای ارتباطی-آموزشی در قالب های مکتوب (بروشور- اینفوگراف) و ارائه منسجم (پاور پوینت) به تفکیک سه گروه مخاطب و استان/شهرستان

۳-۳ شناسایی پتانسیل های رسانه ای درون سازمانی (نشریات داخلی- برد های اداری و ...) سازمان ها و نهادهای شامل گروه های مخاطب (به طور مثال استانداری، فرمانداری و بخشداری ها در مورد مقامات اجرایی و یا دانشگاه ها و پژوهشکده ها در مورد نخبگان دانشگاهی) و یا برون سازمانی برای انعکاس منظم و سناریووار و دوره ای محتوای تولیدی

۴-۳ شناسایی و ارتباط گیری با خبرنگاران علاقه مند محلی و صدا و سیمای استان برای انعکاس برگزاری جلسات و محتوای ارائه شده

۵-۳ تهیه سناریو و تعریف و یا محتوا مشارکت در برنامه های مرتبط صدا و سیمای استانی

فاز چهارم: اجرا و مستندسازی

۱-۴ اجرای نشست مطابق برنامه های مدون بخش سوم و ارائه محتواهای تدارک دیده شده

۲-۴ جمع آوری اطلاعات کامل و مشخصات شرکت کنندگان در جلسه برای ارتباطات بعدی

۳-۴ مستندسازی (عکس و فیلم) و تهیه گزارش خبری برای انعکاس توسط رسانه های محلی

فاز پنجم: چارچوب بهره برداری و استمرار

۱-۵ ایجاد سامانه ارتباطی مستمر (مرکز پیامک)، گروه بندی بر اساس مخاطب و ارسال اخبار طرح به صورت هدفمند برای افراد عضو

۲-۵ پیگیری مصوبات احتمالی نشست ها و برنامه ریزی های بعدی (به صورت تداوم نشست و یا ...)

۳-۵ ارزیابی و بازخوردگیری از اثربخشی نشست ها

۴-۵ جمع بندی دستاوردها و تهیه گزارش نهایی

برنامه سوم اقدامات میدانی- اجرایی : آگاهی بخشی و فعال نمودن رسانه های استانی و محلی برای اطلاع رسانی موثر در رابطه با برنامه ها و اهداف طرح تعادل بخشی و برنامه ریزی تولیدات مرتبط(صدا و سیمای استان، نشریات مکتوب و رسانه های مجازی استان)

رسانه های جمعی بالاخص در سطوح محلی به عنوان انعکاس دهنده اخبار و دغدغه های جوامع بومی یک منطقه، نقش به سزایی در هدایت افکار عمومی و ایجاد سرمایه اجتماعی ایفا می نمایند. اهمیت این رسانه ها تا جائیست که در برنامه ها و راهبردهای استقرار جوامع پایدار از سوی سازمان علمی، آموزشی و فرهنگی یونسکو دستورالعمل ها و شیوه نامه های مشخص و معینی برای این منظور تهیه و لحاظ شده است.

یکی از مسیرهای ویژه برای تحقق مدیریت پایدار آب و ایجاد سرمایه اجتماعی همسو نیز همراستا سازی و آگاهی بخشی اصحاب رسانه است تا به عنوان پلی بین مسئولین و مردم هموارسازی مسیر فعالیت های تعادل بخشی را بر عهده گیرند.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه سوم اقدامات میدانی- اجرایی برنامه عبارت است از :

فاز اول: گردآوری تولیدات رسانه ای در موضوع آب استان (تهیه یا تکمیل آرشیو)

- ۱-۱ گردآوری مطالب و نوشتارهای مکتوب در رسانه های کتبی استان (۵ سال گذشته)
- ۲-۱ تهیه بانک اطلاعات برنامه های تولیدی رادیو تلویزیون استانی در رابطه با موضوع آب (۱۰ سال گذشته)
- ۳-۱ تهیه بانک تولیدات رسانه ای / مستندسازی شرکت آب منطقه ای، شرکت های آب و فاضلاب استان و ادارات جهاد کشاورزی در رابطه با موضوعات مرتبط با طرح احیا تعادل بخشی (۱۰ سال گذشته)
- ۴-۱ ممیزی مطالب و تولیدات گردآوری شده و تهیه بانک و آرشیو جامع از موارد قابل استفاده

* اقدامات فاز نخست، براساس شرایط و ظرفیت های استان و امکان دسترسی به آرشیوها و ... می تواند مبسوط تر و یا اجمالی تر از سرفصل های فوق، دنبال گردد.

فاز دوم: شناسایی و ارتباط گیری با اصحاب رسانه استان

- ۱-۲ شناسایی رسانه های و نشریات مکتوب- مجازی استانی فعال در کل استان و یا شهرستان ها (با اولویت شهرستان های دارای شدت بحران بیشتر)
- ۲-۲ شناسایی مدیران و خبرنگاران همچنین برنامه سازان فعال و علاقه مند رادیو تلویزیون استان
- ۳-۲ اولویت بندی افراد/ نشریات و برنامه سازان رادیو و تلویزیون بر اساس میزان ارتباط و علاقه به حوزه برنامه های طرح احیا و تعادل بخشی آب زیرزمینی به تفکیک استان و شهرستان و نیز شدت بحران در مناطق و شهرستان های مختلف استان
- ۴-۲ بررسی اجمالی رویکردها و جهت گیری برنامه های رسانه ای استان تاکنون
- ۵-۲ شناسایی ستون های پر مخاطب و برنامه های پر مخاطب تلویزیونی دارای پتانسیل اطلاع رسانی و انعکاس موضوعات مرتبط با طرح تعادل بخشی

فاز سوم: برگزاری جلسه آگاه سازی و توجیه اصحاب رسانه استانی

- ۱-۳ برنامه ریزی و دعوت از اصحاب رسانه ای شناسایی شده در بخش ۲-۳ برای حضور در بازدیدی از وضعیت منابع آب استان و برگزاری نشست اطلاع رسانی و آشنایی با برنامه های طرح احیا و تعادل بخشی
- ۲-۳ محتوا سازی و برنامه ریزی آموزشی نشست با اصحاب رسانه با بهره گیری از دستورالعمل ارتباط با رسانه در نقش همکار در توسعه پایدار ترجمه شده توسط کمیسیون ملی یونسکو در ایران
- محتوای مدنظر برای انتقال به اصحاب رسانه به صورت شفاهی، مکتوب و یا پاورپوینت مشتمل است بر :
  - تشریح وضعیت منابع آب بویژه آب های زیرزمینی در استان و شهرستان (آگاهی بخشی)، به صورت کلی و مصداقی
  - عوارض و پیامدهای بحران و بیلان منفی در دشت ها (حساسیت سازی) با عنوان نمودن مصداق و مشکلات بوجود آمده برای کشاورزان و عموم مردم منطقه
  - راهکارهای طرح تعادل بخشی و احیا آب های زیرزمینی برای برون رفت از بحران و معرفی پروژه ها (آشناسازی با راهکارها)، با اشاره به پروژه های موفق و آثار
  - زمینه ها و چارچوب هم افزایی برای موفقیت و اجرای کامل طرح و پروژه های احیا و تعادل بخشی

فاز چهارم: برنامه ریزی و هماهنگی تولیدات رسانه ای مکتوب و مجازی

- ۱-۴ تهیه سند و برنامه میان مدت اطلاع رسانه ای شامل زمان و محتوا به منظور درج و اطلاع رسانی سناریووار در رابطه با طرح احیا و تعادل بخشی آب های زیرزمینی در رسانه های مکتوب و مجازی استان
- ۲-۴ تهیه پک محتوا (مشتمل بر موارد مورد اشاره در ۲-۳) و آرشیو گردآوری شده در بخش اول
- ۳-۴ برنامه ریزی و هماهنگی و پیش بینی زیرساخت مالی محتمل برای انتشار محتوی آماده شده و اخبار طرح بر اساس نتایج بخش ۲-۵

فاز پنجم: برنامه ریزی و هماهنگی تولیدات رادیو و تلویزیون استانی

- ۱-۵ تهیه سند و برنامه میان مدت اطلاع رسانه ای شامل زمان و محتوا به منظور درج و اطلاع رسانی سناریووار در رابطه با طرح احیا و تعادل بخشی آب های زیرزمینی در رادیو تلویزیون در دو بخش مخاطب عام و مخاطب خاص
- ۲-۵ تهیه پک محتوا (مشتمل بر موارد مورد اشاره در ۲-۳) و بهره گیری از آرشیو گردآوری شده در بخش اول
- ۳-۵ برنامه ریزی برای مشارکت و طرح موضوع در برنامه های شناسایی شده در بخش ۲-۵ برای مخاطبان عمومی
- ۴-۵ برنامه ریزی شناسایی و تولید و یا مشارکت در برنامه های تلویزیونی برای گروه های مخاطب هدف ویژه منطبق بر شرح خدمات برنامه های اول تا هفتم بخش ب (اقدامات اجرایی- میدانی)

- ذیل برنامه های ویژه هر مخاطب، برنامه ویژه ای در شرح خدمات بخش اقدامات اجرایی- میدانی پیش بینی گردیده است.

فاز ششم: بازخوردگیری و ارزیابی اقدامات رسانه ای

- ۱-۶ ارزیابی اثربخشی و دستاوردهای تولیدات رسانه ای مکتوب در چارچوب برنامه
- ۲-۶ ارزیابی اثربخشی و دستاوردهای تولیدات رادیو و تلویزیون در چارچوب برنامه
- ۳-۶ مستندسازی تمام اقدامات صورت گرفته

فاز هفتم: چارچوب بهره برداری و استمرار

- ۱-۷ ایجاد سامانه ارتباطی مستمر (مرکز پیامک) با اصحاب رسانه
- ۲-۷ پیگیری مصوبات احتمالی نشست ها و برنامه ریزی های بعدی (به صورت تداوم نشست و یا ...)
- ۳-۷ جمع بندی دستاوردها و تهیه گزارش نهایی

برنامه چهارم اقدامات میدانی - اجرایی : طرح جامع داناب

طرح ملی دانش آموزی نجات آب که به اختصار از آن با عنوان داناب یاد می شود؛ براساس ایده ای علمی برگرفته از مطالعات جامع پیرامون طرح های فرهنگی و آموزشی، در سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ در یکی از استان های کشور به اجرا در آمد.

در این طرح با هدف گرفتن دانش آموزان، برنامه ریزی شده است تا مسائل و چالش های اصلی حوزه آب اعم از مسائل ارزشی پیرامون آب، مسائل کمی، مسائل کیفی، بحث آب مجازی، ارزش ذاتی و اقتصادی آب و ... در روندی نظامند مورد آموزش قرار گیرد.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه چهارم اقدامات میدانی - اجرایی عبارت است از :

فاز اول: جمع بندی اجرای طرح در سال های گذشته

- ۱-۱ جمع بندی اجرای طرح داناب در سال های گذشته در استان
- ۲-۱ تحلیل SWOT (بررسی فرصتها، تهدیدها، نقاط قوت و نقاط ضعف) اجرای طرح در سال های گذشته

فاز دوم: برنامه ریزی و هماهنگی اجرای طرح در سال تحصیلی جدید

- ۱-۲ هماهنگی با اداره کل آموزش و پرورش استان (در قالب تبادل تفاهم نامه همکاری)
- ۲-۲ برنامه ریزی و هماهنگی برگزاری مراسمات طرح (افتتاحیه، اختتامیه و ...)
- ۳-۲ برنامه ریزی برگزاری نشست های خبری

فاز سوم: محتوا سازی و تنظیم اقدامات رسانه ای

- ۱-۳ تنظیم محتوا و برنامه آموزشی کارگاه نمایندگان مناطق (در مرکز استان) معلمان رابط (در شهرستان ها)
- ۲-۳ تنظیم چارچوب آموزشی و تالیف و طراحی اقلام شامل یک پوستر، یک جزوه آموزشی ویژه معلمان رابط و یک لوح فشرده ویژه معلمان رابط و نمایندگان ادارات آموزش و پرورش
- ۳-۳ تدوین دستورالعملها و آئین نامه های مسابقات (هنری، ادبی، مطالعاتی و وبلاگ نویسی و مسابقات گروهی)
- ۴-۳ تدوین دستورالعمل و بخشنامه های طرح برای ارسال به مناطق از سوی اداره کل آموزش و پرورش
- ۵-۳ تولید محتوای رسانه ای (نشست خبری با خبرنگاران، تولید متنهای خبری برای رسانه ها، تدوین سناری و تیزر آموزشی ویژه پخش در صدا و سیما و پیام های روزانه در روزنامه های کثیرالانتشار)
- ۶-۳ برنامه ریزی و تدوین سایت و مرکز پیامک

فاز چهارم: اجرا و مستندسازی

- ۱-۴ آموزشکادر آموزشی طرح (نمایندگان ادارات و همکاران ستادی در اداره کل آموزش و پرورش) و ارتباط با ایشان در طول طرح
- ۲-۴ برگزاری مراسمات طرح
- ۳-۴ هماهنگی و پیگیری برگزاری کارگاه های آموزش دانش آموزان در مدارس
- ۴-۴ برگزاری مسابقات و جمع آوری و داوری آثار بر اساس دستورالعمل های بخش ۳-۳
- ۵-۴ مستندسازی کلیه مراحل اجرای طرح

فاز پنجم: پایش و ارزیابی

- ۱-۵ ارزیابی وارزشیابی پژوهشی اجرای طرح (پیش آزمون- پس آزمون- فرمازیابی)
- ۲-۵ ارزیابی عملکردی اجرای طرح (شامل نحوه توزیع اقلام، برگزاری مراسمات و کارگاه ها و ...)

برنامه پنجم اقدامات میدانی- اجرایی: مشارکت طلبی و آگاه سازی گروههای مرجع و روحانیون (با تاکید بر ائمه جماعات)

با توجه به پایه های استوار و عمیق باورهای دینی در مردم و پیروی از دستورات و قواعد مذهبی در همه شئون فردی و اجتماعی در نظام اسلامی ایران، انتقال مفاهیم در این چارچوب نقش بسزایی در پذیرش و قبول نگرش و باور رفتارهای صحیح و نگاه به آب به عنوان سرمایه ای متعلق به همه مردم و در تعریف قالب " بیت المال " خواهد داشت.

این در حالیست که تعلیمات دینی خود ذخیره و منبع بی پایانی از آموزه های مصرف صحیح و ارزشی منابع طبیعی و اجتناب از اصراف بوده و عزم اولیه ای برای ساماندهی انتقال این مفاهیم، تاثیر شگرفی بر اشاعه فرهنگ صحیح و مبتنی بر " حلال و حرام " دینی در این حوزه خواهد بود. به طور مثال تبیین حرمت برداشت و بهره برداری از چاه غیر مجاز منجر به مکروهیت و مجرمانه بودن این امر در نگاه مردم خواهد گشت.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه پنجم اقدامات میدانی- اجرایی عبارت است از :

فاز اول: شناخت و تدقیق مخاطب (مخاطب شناسی)

- ۱-۱ شناسایی و تعیین گروه مخاطب استانی
- ۲-۱ شناسایی و تعیین گروههای مخاطب شهرستانی (تمام و یا شهرستان های اصلی استان)
- ۳-۱ اولویت بندی اشخاص/ نهادهای شناسایی شده بر اساس میزان ارتباط و تاثیر بر برنامه های طرح احیا و تعادل بخشی آب زیرزمینی به تفکیک استان و شهرستان
- ۴-۱ بررسی اجمالی رویکردها و پیشینه ی اشخاص/گروههای اولویت بندی شده بویژه در ائمه نماز جمعه مرکز استان و شهرستان ها
- ۵-۱ شناخت برنامه های پر مخاطب تلویزیونی با حضور روحانیون و شناسایی روحانیون مورد اقبال و حاضر در این برنامه ها

فاز دوم: برنامه ریزی و هماهنگی

- ۱-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای ارتباط گیری با گروه‌های و افراد اولویت دار به طور متمرکز در مرکز استان به تفکیک و یا بطور همزمان
- ۲-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای ارتباط گیری با گروه‌های اولویت دار شهرستان ها به طور متمرکز در شهرستان ها با هماهنگی ادارت امور آب گروه های مخاطب و یا بطور همزمان
- ۳-۲ برنامه ریزی نحوه دعوت و ارتباط گیری اولیه
- ۴-۲ هماهنگی و تدارکات برگزاری هر یک از نشست ها در مرکز استان و یا شهرستان های مد نظر
- ۵-۲ ارتباط گیری با روحانیون حاضر در برنامه تلویزیونی و هماهنگی برگزاری جلسه مشترک و یا بازدید به منظور آگاه سازی و اطلاع از وضعیت منابع آبی برای انتقال غیر مستقیم به جامعه مخاطب

فاز سوم: محتوا سازی و تنظیم اقدامات رسانه ای

- ۱-۳ تهیه چارچوب ارتباطی و محتوا سازی برای درگیر ساختن مخاطب با توجه به نتایج بخش ۱-۴ برای مخاطبان خاص، محتوا مشتمل بر موارد زیر خواهد بود:
- تشریح وضعیت منابع آب بویژه آب های زیرزمینی در استان و شهرستان (آگاهی بخشی)، به طور کلی و مصداقی
- عوارض و پیامدهای بحران و بیلان منفی در دشت ها (حساسیت سازی) با عنوان مصداق و مشکلات بوجود آمده برای کشاورزان و عموم مردم منطقه
- راهکارهای طرح تعادل بخشی و احیا آب های زیرزمینی برای برون رفت از بحران و معرفی پروژه ها (آشناسازی با راهکارها)، با اشاره به پروژه های موفق و آثار
- زمینه ها و چارچوب هم افزایی برای موفقیت و اجرای کامل طرح و پروژه های احیا و تعادل بخشی
- ۲-۳ تنظیم و طراحی محتوای ارتباطی-آموزشی در قالب های مکتوب (بروشور- اینفوگراف) و ارائه منسجم (پاور پوینت) به تفکیک سه گروه مخاطب و استان/شهرستان
- ۳-۳ شناسایی پتانسیل های رسانه ای درون سازمانی (نشریات داخلی- برد های اداری و ...) سازمان ها و نهادهای شامل گروه های مخاطب (به طور مثال حوزه های علمیه، سازمان تبلیغات اسلامی، ستاد اقامه نماز و ...) و یا برون سازمانی برای انعکاس منظم و سناریووار و دوره ای محتواهای تولیدی
- ۴-۳ شناسایی و ارتباط گیری با خبرنگاران علاقه مند محلی و صدا و سیمای استان برای انعکاس برگزاری جلسات و محتوای ارائه شده

فاز چهارم: اجرا و مستندسازی

- ۱-۴ اجرای نشست مطابق برنامه های مدون بخش سوم و ارائه محتواهای تدارک دیده شده
- ۲-۴ جمع آوری اطلاعات کامل و مشخصات شرکت کنندگان در جلسه برای ارتباطات بعدی
- ۳-۴ مستندسازی (عکس و فیلم) و تهیه گزارش خبری برای انعکاس توسط رسانه های محلی

فاز پنجم: چارچوب بهره برداری و استمرار

۱-۵ ایجاد سامانه ارتباطی مستمر (مرکز پیامک)، گروه بندی بر اساس مخاطب و ارسال اخبار طرح به صورت هدفمند برای افراد عضو

۲-۵ پیگیری مصوبات احتمالی نشست ها و برنامه ریزی های بعدی (به صورت تداوم نشست و یا ...)

۳-۵ جمع بندی دستاوردها و تهیه گزارش نهایی

برنامه ششم اقدامات میدانی - اجرایی: نشست با مقامات قضائی و نیروی انتظامی

همراهی تمام دستگاه های زیربط در راستای اهداف عالیه طرح احیا و تعادل بخشی آب زیرزمینی ضرورت و لازمه پیشبرد و حصول نتایج مورد انتظار می باشد. در این راستا نقش دستگاه قضا و مسئولین چه در اجرای کار و اقدامات سلبی (همراهی و هماهنگی نیروی انتظامی) و چه در حین پیاده سازی طرح بالاخص انسداد چاههای غیرمجاز غیر قابل کتمان می باشد.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه ششم اقدامات میدانی - اجرایی عبارت است از :

فاز اول: شناخت و تدقیق مخاطب (مخاطب شناسی)

۱-۱ شناسایی و تعیین گروه مخاطب استانی

۲-۱ شناسایی و تعیین گروههای مخاطب شهرستانی (تمام و یا شهرستان های اصلی استان)

۳-۱ اولویت بندی اشخاص / نهادهای شناسایی شده بر اساس میزان ارتباط و تاثیر بر برنامه های طرح احیا و تعادل بخشی آب زیرزمینی به تفکیک استان و شهرستان

۴-۱ بررسی اجمالی رویکردها و پیشینه ی اشخاص / گروه های اولویت بندی شده و مسائلی که در گذشته در ارتباط این افراد و گروه ها با دست اندرکاران حفاظت و بهره برداری منابع آب، وجود داشته است

فاز دوم: برنامه ریزی و هماهنگی

۱-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای ارتباط گیری با گروه های و افراد اولویت دار به طور متمرکز در مرکز استان به تفکیک و یا بطور همزمان

۲-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای ارتباط گیری با گروههای اولویت دار شهرستان ها به طور متمرکز در شهرستان ها با هماهنگی ادارت امور آب گروه های مخاطب و یا بطور هم زمان

۳-۲ برنامه ریزی نحوه دعوت و ارتباط گیری اولیه

۴-۲ هماهنگی و تدارکات برگزاری هر یک از نشست ها در مرکز استان و یا شهرستان های مد نظر

فاز سوم: محتوا سازی و تنظیم اقدامات رسانه ای

۱-۳ تهیه چارچوب ارتباطی و محتوا سازی برای درگیر ساختن مخاطب با توجه به نتایج بخش ۱-۴ برای مخاطبان خاص، محتوا مشتمل بر موارد زیر خواهد بود:

- تشریح وضعیت منابع آب بویژه آب های زیرزمینی در استان و شهرستان (آگاهی بخشی)، به طور کلی و مصدقی

- عوارض و پیامدهای بحران و بیلان منفی در دشت ها (حساسیت سازی) با عنوان مصداق و مشکلات بوجود آمده برای کشاورزان و عموم مردم منطقه
  - راهکارهای طرح تعادل بخشی و احیا آب های زیرزمینی برای برون رفت از بحران و معرفی پروژه ها (آشناسازی با راهکارها)، با اشاره به پروژه های موفق و آثار
  - زمینه ها و چارچوب هم افزایی برای موفقیت و اجرای کامل طرح و پروژه های احیا و تعادل بخشی
- ۲-۳ تنظیم و طراحی محتوای ارتباطی-آموزشی در قالب های مکتوب (بروشور- اینفوگراف) و ارائه منسجم (پاور پوینت) به تفکیک سه گروه مخاطب و استان/شهرستان
- ۳-۳ شناسایی پتانسیل های رسانه ای درون سازمانی (نشریات داخلی- برد های اداری و ...) سازمان ها و نهادهای شامل گروه های مخاطب (به طور مثال حوزه های علمیه، سازمان تبلیغات اسلامی، ستاد اقامه نماز و ...) و یا برون سازمانی برای انعکاس منظم و سناریووار و دوره ای محتواهای تولیدی
- ۳-۴ شناسایی و ارتباط گیری با خبرنگاران علاقه مند محلی و صدا و سیما استان برای انعکاس برگزاری جلسات و محتوای ارائه شده

فاز چهارم: اجرا و مستندسازی

- ۱-۴ اجرای نشست مطابق برنامه های مدون بخش سوم و ارائه محتواهای تدارک دیده شده
- ۲-۴ جمع آوری اطلاعات کامل و مشخصات شرکت کنندگان در جلسه برای ارتباطات بعدی
- ۳-۴ مستندسازی (عکس و فیلم) و تهیه گزارش خبری برای انعکاس توسط رسانه های محلی

فاز پنجم: چارچوب بهره برداری و استمرار

- ۱-۵ ایجاد سامانه ارتباطی مستمر (مرکز پیامک)، گروه بندی بر اساس مخاطب و ارسال اخبار طرح به صورت هدفمند برای افراد عضو
- ۲-۵ پیگیری مصوبات احتمالی نشست ها و برنامه ریزی های بعدی (به صورت تداوم نشست و یا ...)
- ۳-۵ ارزیابی از اثربخشی نشست ها و تعاملات
- ۴-۵ جمع بندی دستاوردها و تهیه گزارش نهایی

برنامه هفتم اقدامات میدانی - اجرایی: آموزش زنان روستایی برای مدیریت آب کشاورزی

ارتقای حضور زنان در فعالیتهای اجتماعی، اقتصادی و برنامه ریزی جهت گسترش مشارکت آنان به ویژه در زمینه های مدیریت منابع طبیعی از جمله منابع آبی، یک شرط لازم برای توسعه پایدار این منابع است. این امر در نواحی روستایی که زنان از دیرباز و بطور سنتی در برنامه ریزی و فعالیت های کشاورزی مشارکت داشته اند، از ضرورت بیشتری برخوردار می باشد. زنان روستایی در فعالیتهای کشاورزی، منابع روستایی و خدمات به عنوان تولیدکننده نقش بسیار کلیدی دارند. زنان روستایی بهره ورترین زنان جامعه هستند و از جمله افرادی هستند که آگاه سازی و هدایت صحیح آن ها در رابطه با اهمیت و جایگاه آب و به تبع آن نحوه

مدیریت صحیح مصرف در این حوزه به عنوان یک بازوی قدرتمند در توسعه پایدار کشاورزی، می تواند اثرات بسیار مثبت و انکار ناپذیری را در این راستا به همراه داشته باشد.

شرح خدمات مشاور استانی برای اجرای برنامه هفتم اقدامات میدانی - اجرایی عبارت است از :

فاز اول: شناخت و تدقیق مخاطب (مخاطب شناسی)

- ۱-۱ شناسایی و تعیین تعاونی های زنان روستایی و یا زنان روستایی فعال در استان و شهرستان
- ۱-۲ شناسایی مشاوران امور خانواده و زنان مستقر در ادارات دولتی استان و بویژه شهرستان ها و گروه های مردمی (سمن) زنان فعال استان بویژه در حوزه محیط زیست و آب
- ۱-۳ اولویت بندی اشخاص / نهادهای شناسایی شده بر اساس میزان ارتباط و تاثیر بر برنامه های طرح احیا و تعادل بخشی آب زیرزمینی به تفکیک استان و شهرستان
- ۱-۴ استخراج و شناسایی برنامه های تلویزیونی و رادیویی پر مخاطب زنان روستایی در استان و شهرستان ها (در صورت وجود)

فاز دوم: برنامه ریزی و هماهنگی

- ۲-۱ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای ارتباط گیری با تعاونی های فعال زنان روستایی و یا سایر تشکل ها و محافلی که با محوریت زنان روستایی تشکیل می گردد و همچنین زنان فعال و برجسته روستایی در نواحی مختلف استان
- ۲-۲ تهیه چارچوب برنامه زمانی و مکانی برای جلسه و نشست مشاوران امور زنان و خانواده ادارات استان و یا شهرستان و نیز گروه های مردمی (سمن) زنان فعال استان بویژه در حوزه محیط زیست و آب
- ۲-۳ برنامه ریزی نحوه دعوت و ارتباط گیری اولیه با مخاطبان مذکور در بندهای ۱-۲ و ۲-۲
- ۲-۴ هماهنگی و تدارکات برگزاری هر یک از نشست ها در مرکز استان و یا شهرستان های مدنظر
- ۲-۵ هماهنگی با رادیو و تلویزیون استانی برای مشارکت در برنامه های پر مخاطب زنان روستایی

فاز سوم: محتوا سازی و تنظیم اقدامات رسانه ای

- ۳-۱ تهیه چارچوب ارتباطی و محتوا سازی برای درگیر ساختن برای مخاطبان هدف، محتوا مشتمل بر موارد زیر خواهد بود:
  - تشریح وضعیت منابع آب بویژه آب های زیرزمینی در استان و شهرستان (آگاهی بخشی)، به طور کلی و مصداقی
  - عوارض و پیامدهای بحران و بیابان منفی در دشت ها (حساسیت سازی) با عنوان مصداق و مشکلات بوجود آمده برای کشاورزان و عموم مردم منطقه
  - راهکارهای طرح تعادل بخشی و احیا آب های زیرزمینی برای برون رفت از بحران و معرفی پروژه ها (آشناسازی با راهکارها)، با اشاره به پروژه های موفق و آثار آن ها
  - زمینه ها و چارچوب هم افزایی برای موفقیت و اجرای کامل طرح و پروژه های احیا و تعادل بخشی
- ۳-۲ تنظیم و طراحی محتوای ارتباطی-آموزشی در قالب های مکتوب (بروشور-اینفوگراف) و ارائه منسجم (پاور پوینت) به تفکیک دو گروه مخاطب

۳-۳ شناسایی پتانسیل های رسانه ای درون سازمانی (نشریات داخلی- بردهای اداری و ...) سازمان ها و نهادهای شامل گروه های مخاطب و یا برون سازمانی برای انعکاس منظم و سناریووار و دوره ای محتواهای تولیدی

۳-۴ شناسایی و ارتباط گیری با خبرنگاران علاقه مند محلی و صدا و سیمای استان برای انعکاس برگزاری جلسات و محتوای ارائه شده

۳-۵ تهیه سناریو و تعریف و یا محتوا مشارکت در برنامه های مرتبط صدا و سیمای استانی

فاز چهارم: اجرا و مستندسازی

۱-۴ اجرای نشست ها مطابق برنامه های مدون بخش سوم و ارائه محتواهای تدارک دیده شده

۲-۴ جمع آوری اطلاعات کامل و مشخصات شرکت کنندگان در جلسه برای ارتباطات بعدی

۳-۴ مستندسازی (عکس و فیلم) و تهیه گزارش خبری برای انعکاس توسط رسانه های محلی

۴-۴ ارزیابی از روند افزایش آگاهی و مشارکت جامعه مخاطب در زمینه اهداف و ابعاد طرح احیاء قبل و بعد اجرای نشست ها

فاز پنجم: چارچوب بهره برداری و استمرار

۱-۵ ایجاد سامانه ارتباطی مستمر (مرکز پیامک)، گروه بندی بر اساس مخاطب و ارسال اخبار طرح به صورت هدفمند برای افراد عضو

۲-۵ پیگیری مصوبات احتمالی نشست ها و برنامه ریزی های بعدی (به صورت تداوم نشست و یا ...)

۳-۵ جمع بندی دستاوردها، پیشنهادات گردآوری شده از نشست های برای استمرار ارتباط با مخاطبان، تهیه گزارش نهایی